

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”  
FACULTATEA DE STUDII EUROPENE  
ȘCOALA DOCTORALĂ DE RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘI STUDII  
EUROPENE

TEZĂ DE DOCTORAT  
REZUMAT

*Coordonator științific:*

Prof. univ. dr. abil. Melania-Gabriela Ciot

*Doctorand:*

Liviu-Vasile Șerban

Cluj-Napoca

2025

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”  
FACULTATEA DE STUDII EUROPENE  
ȘCOALA DOCTORALĂ DE RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘI STUDII  
EUROPENE

TRANSPUNEREA ȘI APLICAREA ACQUIS-ULUI ÎN  
ROMÂNIA: INTEGRAREA PRIN RELAȚII EXTERNE,  
POLITICĂ DE SECURITATE ȘI APĂRARE

*Coordonator științific:*

Prof. univ. dr. abil. Melania-Gabriela Ciot

*Doctorand:*

Liviu-Vasile Șerban

Cluj-Napoca

2025

## CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT

|                                                                                   |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------|------------|
| INTRODUCERE .....                                                                 | 1          |
| <b>CAPITOLUL I. ADERAREA ROMÂNIEI LA UNIUNEA EUROPEANĂ .....</b>                  | <b>15</b>  |
| 1.1. Acquis-ul communautaire. Noțiuni, origini și dimensiuni. ....                | 16         |
| 1.2. Obligația de a prelua <i>acquis</i> -ul communautaire.....                   | 23         |
| 1. 2. 1. Criteriile de aderare. Criteriile de la Copenhaga .....                  | 24         |
| 1.3. Noțiuni cu privire la actele juridice ale Uniunii Europene .....             | 28         |
| 1.4. Procesul de armonizare legislativă.....                                      | 34         |
| 1.4.1. Implementarea acquis-ului în România .....                                 | 37         |
| 1.4.2. Transpunerea legislativă în cadrul juridic intern.....                     | 39         |
| <b>CAPITOLUL II. POLITICA DE EXTINDERE A UNIUNII EUROPENE .....</b>               | <b>44</b>  |
| 2.1. Scurt istoric al construcției europene .....                                 | 44         |
| 2.2. Extinderea Uniunii Europene. De la 6 la 27 membri .....                      | 51         |
| 2.2.1. Primul val de extindere .....                                              | 58         |
| 2.2.2. Al doilea val de extindere .....                                           | 61         |
| 2.2.3. Al treilea val de extindere .....                                          | 64         |
| 2.2.4. Al patrulea val de extindere.....                                          | 66         |
| 2.2.5. Al cincilea val de extindere .....                                         | 68         |
| 2.2.6. Al șaselea val de extindere .....                                          | 74         |
| 2.3. Politica de extindere post 2013 .....                                        | 78         |
| 2.4. Orientări cu privire la politica de extindere a Uniunii Europene .....       | 83         |
| 2.5. Direcții în perspectiva procesului de extindere.....                         | 88         |
| 2.6. Concluzii .....                                                              | 95         |
| <b>CAPITOLUL III. NEGOCIERILE DE ADERARE LA UNIUNEA EUROPEANĂ .....</b>           | <b>96</b>  |
| 3.1. Noțiuni introductive.....                                                    | 96         |
| 3.2. Caracteristicile negocierilor europene.....                                  | 100        |
| 3.3. Elementele negocierii cu statele candidate .....                             | 102        |
| 3.4. Caracterul particular al negocierilor cu fiecare stat candidat .....         | 110        |
| 3.5. Concluzii .....                                                              | 114        |
| <b>CAPITOLUL IV. NEGOCIERILE DE ADERARE A ROMÂNIEI LA UNIUNEA EUROPEANĂ .....</b> | <b>115</b> |
| 4.1. Drumul către Uniunea Europeană.....                                          | 116        |
| 4.1.1 Contextul istoric postdecembrist al României .....                          | 116        |

|                                                                                                                                                                     |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 4.1.2. Procesul de Europeanizare a României .....                                                                                                                   | 118        |
| <b>4.2. De la Acordul de asociere la semnarea Tratatului de Aderare .....</b>                                                                                       | <b>123</b> |
| <b>4.3. Dimensiunile negocierilor de aderare .....</b>                                                                                                              | <b>132</b> |
| 4.3.1. Negocierile de aderare și dimensiunile acestora.....                                                                                                         | 132        |
| 4.3.2. Pregătirea și începerea negocierilor de aderare .....                                                                                                        | 135        |
| 4.3.3. Aspectele procedurale ale negocierilor de aderare .....                                                                                                      | 136        |
| <b>4.4. Negocierile de aderare.....</b>                                                                                                                             | <b>140</b> |
| 4.4.1. Perioada de pre-negociere.....                                                                                                                               | 140        |
| 4.4.2. Evoluția negocierilor de aderare (2000-2004).....                                                                                                            | 142        |
| 4.4.3. Post-negociere.....                                                                                                                                          | 154        |
| 4.4.4. Post-aderare .....                                                                                                                                           | 156        |
| <b>4.5. Concluzii și analize .....</b>                                                                                                                              | <b>158</b> |
| <b>CAPITOLUL V. TRANSPUNEREA ȘI APLICAREA ACQUIS-ULUI ÎN DOMENIUL DE<br/>POLITICĂ AL RELAȚIILOR EXTERNE ȘI POLITICII EXTERNE, DE SECURITATE ȘI<br/>APĂRARE.....</b> | <b>160</b> |
| 5. 1. Design-ul și metodologia cercetării .....                                                                                                                     | 161        |
| 5. 2. Interviu semistrukturat .....                                                                                                                                 | 163        |
| 5. 2. 1. Eșantionul.....                                                                                                                                            | 164        |
| 5. 2. 2. Structura și conținutul interviului .....                                                                                                                  | 165        |
| 5. 3. Prelucrarea datelor obținute .....                                                                                                                            | 168        |
| 5. 4. Studiu de caz – Transpunerea și aplicarea acquis-ului în capitolele Relații Externe și Politică<br>externă, de securitate și apărare.....                     | 169        |
| 5.4.1. Capitolul 30: Relații externe.....                                                                                                                           | 173        |
| 5.4.2. Politica externă, de securitate și apărare.....                                                                                                              | 196        |
| 5.5. Prelucrarea datelor obținute prin metoda interviului .....                                                                                                     | 228        |
| 5.6. Concluzii .....                                                                                                                                                | 236        |
| <b>CAPITOLUL VI. CONCLUZII FINALE ȘI PROPUNERI PENTRU CERCETĂRI VIITOARE</b>                                                                                        | <b>238</b> |
| Direcții viitoare de cercetare.....                                                                                                                                 | 244        |
| <b>BIBLIOGRAFIE.....</b>                                                                                                                                            | <b>23</b>  |

## INTRODUCERE

Această rezumat vine să sintetizeze, în câteva direcții clare, lucrarea de doctorat cu titlul „Transpunerea și aplicarea acquis-ului în România: integrarea prin relații externe, politică de securitate și apărare”. Cercetarea și-a propus să analizeze procesul de transpunere și aplicare a acquis-ului comunitar în România, cu accent pe integrarea prin relațiile externe, politica de securitate și apărare (parte a cluster-ului 6, conform noilor orientări cu privire la negocierile de aderare) atât în perioada de aderare, cât și după ce România a obținut calitatea de stat membru al Uniunii Europene. Studiul explorează aspectele legislative, instituționale și politice care au influențat procesul de aliniere la normele europene, evidențiind provocările și, deopotrivă, oportunitățile acestui proces, și caută să răspundă unor întrebări de cercetare extrem de relevante domeniului de studiu al Relațiilor Internaționale și Studiilor Europene.

România a aderat la Uniunea Europeană în urmă cu 18 ani, pe data de 1 ianuarie 2007, în urma unui proces extrem de complex și sinuos derulat la nivel intern. Având în vedere realitățile postdecembriste românești, aderarea a marcat un moment crucial în întreaga istorie a țării noastre, iar decizia a fost, de fapt, răspunsul istoric de a ne întoarce acolo unde ne-a fost sortit de la început: în civilizația occidentală; românii fiind un „popor așezat de soartă, din punct de vedere geografic, la interfeța apusului cu răsăritul”<sup>1</sup>, și ca națiune „produsul Occidentului, dar și al Orientului european deopotrivă”<sup>2</sup>, nefiindu-ne permis „să uităm că din Occident ne-au venit ființa, numele și limba...”.<sup>3</sup> Această decizie transcende caracterul politic, ori cel geostrategic, fiind dorința colectivă a cetățenilor de a fi parte a acestei comunități.

În perspectivă procedurală, pentru România parcursul a fost extrem de dinamic. Raportându-ne strict la spațiul românesc, procesul de aderare a implicat actori politici diverși, instituții, organizații, mediul de afaceri, dar și societatea civilă. Perspectivile pro-UE ale cetățenilor români au reprezentat pentru cei însărcinați cu acest proces un catalizator al forțelor, în sensul că opinia publică este extrem de importantă atunci când în perspectivă sunt proiecte politice de țară atât de complexe. Aceste perspective cetățenești nu s-au estompat nici până în prezent, fapt

---

<sup>1</sup> Ioan-Aurel Pop, *Vocația occidentală a românilor*, în Jurnalul Istoriei și Geografiei PLURAL, Vol. III, nr. 2, Chișinău, 2015, p. 192, disponibil la: <https://plural.upsc.md/wp-content/uploads/2016/03/16-Ioan-Aurel-Pop.pdf>, accesat la data de 1 octombrie 2023.

<sup>2</sup> *Ibidem*, p. 201.

<sup>3</sup> *Ibidem*.

susținut de institutele de sondare, care reclamă o încredere a cetățenilor în privința viitorul Uniunii peste media europeană.<sup>4</sup>

Schimbările și reformele inițiate de către partea română, în ceea ce privește alinierea la standardele europene nu au fost puține și au implicat o serie de reforme în toate sferele: politice, administrative și judiciare. Sub suprafața evident vizibilă a acestor eforturi, se află și partea mai puțin văzută – a provocărilor interne complicate și a reformelor substanțiale, care au modelat întregul proces pentru ca, în final, România să adere cu succes. Astfel că, fără a intra în detalii, dat fiind faptul că negocierile au fost abordate într-un capitol distinct, perioada 1993-2007 (de la Acordul de asociere și până la aderare) a fost caracterizată de un efort concertat al actorilor în vederea obținerii statului de stat candidat într-o primă etapă, iar apoi cea de stat membru.

În orice caz, anul 2004 a reprezentat un moment de entuziasm pentru cele zece state care au aderat și unul bun pentru Europa (în special cea de Est). Astfel că, pentru aceste state și, trei ani mai târziu, pentru România și, deopotrivă, Bulgaria, destinele aveau să fie altele. În anul 2007, într-un discurs în fața legislativului european, fostul Președinte al României<sup>5</sup> a recunoscut că, pe lângă capacitatea de a fi solidari cu UE, integrarea va trebui să însemne, printre multe altele, și capacitatea de dezvoltare în plan economic, de a crea instituții eficiente și de a construi o justiție credibilă. Această alocuțiune arată, în fapt și în drept, complexitatea procesului de integrare europeană, care începe odată cu aderarea.

România și-a reafirmat apartenența la familia europeană prin integrarea în Uniunea Europeană, un proces complex ce a implicat armonizarea legislației naționale cu *acquis-ul* comunitar. Această teză analizează transpunerea și aplicarea *acquis-ului* UE în cele două domenii esențiale: Relațiile Externe și Politica Externă de Securitate și Apărare, ambele parte ale clusterului 6 intitulat „Relații externe”, fiind evidențiat modul în care statul român a implementat normele și cerințele UE în materie și și-a armonizat pozițiile cu aceasta din urmă, cu precădere după momentul aderării.

În continuare, rezumatul va prezenta structura generală a lucrării, motivația alegerii temei, metodologia utilizată, principalele întrebări de cercetare, contribuțiile aduse domeniului relațiilor internaționale și studiilor europene, precum și o scurtă sinteză a concluziilor rezultate. De

---

<sup>4</sup> Comisia Europeană, Eurobarometru Standard 100, octombrie 2023-noiembrie 2023, publicat în decembrie 2023, disponibil la: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3053>, accesat la data de 16 decembrie 2023.

<sup>5</sup> *Ibidem*.

asemenea, vor fi sugerate direcții viitoare de cercetare pentru o înțelegere mai profundă a obiectului cercetării. La final, este prezentată bibliografia completă a lucrării (lucrări generale, lucrări speciale, articole și studii de specialitate, documente).

## **MOTIVAREA ALEGERII TEMEI**

Integrarea în cadrul Uniunii implică mai multe măsuri și reforme necesar a fi implementate, constant, la nivel intern de către statele membre. Aceste măsuri și reforme pătrund în toate domeniile de politică și în toate sferele vieții sociale, deoarece mare parte din politicile de la nivel național trebuie aliniate cu cele ale Uniunii Europene. Astfel că, măsurile și reformele trebuie implementate de către state (la toate nivelurile și în toate sectoarele) pentru a preveni apariția disparităților care ar putea compromite funcționarea optimă a instituțiilor, ori a politicilor, dar și pentru a se asigura respectarea pe deplin a standardelor și valorilor comune ale UE.

Pentru a oferi procesului de aderare mai multă credibilitate și predictibilitate, Comisia Europeană a înaintat în anul 2020, către structurile abilitate (Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene, Consiliul Economic și Social, Comitetul European al Regiunilor), Comunicarea pentru consolidarea procesului cu privire la aderare.<sup>6</sup> Noua abordare a Politicii de extindere a adus modificări în structura negocierilor de aderare, fără ca procesul propriu-zis să fie afectat. Schimbarea a fost introdusă odată cu Metodologia revizuită a extinderii din 2020, care a stabilit o nouă modalitate de organizare a negocierilor de aderare. Spre deosebire de modelul aplicat anterior, inclusiv în cazul României, unde capitolele erau negociate individual și închise provizoriu, noul mecanism propune un sistem bazat pe clustere tematice. Acestea reunesc în grupuri coerente cele 33 (sau 35) de capitole de negociere, asigurând o abordare mai integrată și o mai mare coerență în implementarea reformelor necesare aderării. Această schimbare de procedură – în perspectiva procesului de extindere – a avut în vedere actualul proces al negocierilor de aderare și, pe de altă parte, mediul intern și extern mult mai complex și dinamic al Uniunii.<sup>7</sup>

---

<sup>6</sup> Comisia Europeană, Comunicare către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor, „Consolidarea procesului de aderare – O perspectivă credibilă de aderare la UE pentru Balcanii de Vest, COM (2020) 57, Bruxelles, 5 februarie 2020.

<sup>7</sup> Dragan Tilev, Zoran Nechev, Vladimir Medak, *The European Union New Methodology and its long-term impact on accession negotiations*, mai 2021, disponibil la [https://humanityinaction.org/wp-content/uploads/2022/02/A5\\_The-European-Union-New-Methodology-and-its-long-term-impact-on-accession-negotiations.pdf](https://humanityinaction.org/wp-content/uploads/2022/02/A5_The-European-Union-New-Methodology-and-its-long-term-impact-on-accession-negotiations.pdf), accesat la data de 08.05.2024.

Alegerea temei de cercetare privind Transpunerea și aplicarea *acquis*-ului în România, axat pe dimensiunea integrării în domeniile Relații Externe – capitolul 30 – și Politica Externă de Securitate și Apărare – capitolul 31 – (regrupate în clusterul nr. 6, denumit „Relații Externe”), este motivată de câteva elemente extrem de relevante.

În primul rând, având în vedere încercările istorice ale Uniunii de a creiona o politică externă unificată – prin dezvoltarea unor instrumente care să îi confere posibilitatea de a acționa pe plan internațional prin intermediul unei singure voci, motivația pentru cercetarea acestor două capitole, parte a relațiilor externe, are ca fundament rolul pe care acestea îl au în a asigura alinierea strategică a statelor cu obiectivele și interesele UE și integrarea acestora.

Mai departe, în contextul procesului de aderare, aspectele ce țin de alinierea statelor cu valorile și interesele Uniunii sunt atent observate și evaluate – astfel că acest cluster al Relațiilor Externe fost plasate în centrul unor dezbateri academice privind integrarea treptată și extinderea.<sup>8</sup> De aceea cele două capitole ar trebui să fie, la fel ca și în situația celor care compun primul cluster legat de elementele fundamentale, esențiale și tratate cu prioritate în cadrul procesului - pentru că susțin tot valori ale Uniunii, cum ar fi unitatea.<sup>9</sup> Un alt argument ar fi consensul greu de obținut<sup>10</sup> și dificultățile liderilor de a acționa în interes mutual, la nivel comunitar, în probleme ce țin de politică externă, securitate și apărare, fiind multe dintre aspectele disputate strâns legate de suveranitatea națională. Procesul de extindere a Uniunii nu reprezintă o simplă etapă administrativă, ci și o decizie strategică, cu impact asupra stabilității regionale și a securității europene. Într-un context geopolitic tensionat, marcat de conflicte la granițele Uniunii, politica de extindere devine un instrument esențial pentru consolidarea UE și crearea unui cadru de cooperare durabil. Din cauza complexității procesului de aderare, a fost necesară o schimbare a metodologiei utilizate în negocieri – prin regruparea capitolelor în clustere. Această metodă ar permite o integrare mai eficientă a reformelor, grupând domenii interconectate pentru a facilita alinierea simultană la standardele europene. Prin această abordare, Uniunea Europeană nu doar simplifică negocierile, ci și asigură un parcurs mai coerent și adaptat realităților complexe ale fiecărui stat candidat.

---

<sup>8</sup> Jana Juzova, *Gradual integration process: towards restoring effectiveness and credibility of EU enlargement*, Analysis in EUROPEUM Institute for European Policy, 2023, p. 11, disponibil la: <https://europeum.org/data/articles/gradual-integration-process-towards-restoring-effectiveness-and-credibility-of-eu-enlargement-1.pdf>, accesat la data de 4 ianuarie 2024.

<sup>9</sup> *Ibidem*.

<sup>10</sup> *Ibidem*.

În al treilea rând, pe lângă „exercițiul tehnic” al procesului de transpunere și aplicare a legislației UE, se interpune și un „exercițiu de ordin strategic” - provocările în privința procedurilor de transpunere și aplicare pot fi legate de complexitățile de ordin juridic sau instituțional, însă în situația acestor politici se mai adaugă un substrat strâns legat de dinamica relațiilor internaționale. Având în vedere că UE trebuie să funcționeze ca o entitate unitară și omogenă în arena internațională, studiul devine esențial deoarece domeniile de politică supuse investigării academice implică procedee de adoptare sau implementare a unor măsuri care asigură, finalmente, coerență politicii externe a Uniunii Europene. În Comunicarea din 2023 privind extinderea<sup>11</sup>, însăși Comisia a învederat că apartenența la UE este o alegere strategică și, având în perspectivă noul context geopolitic complicat, alinierea la PESC reprezintă „un semnal mai important ca niciodată al valorilor și al orientării strategice comune”.<sup>12</sup> Mai mult, valorile Uniunii vor trebui susținute de către parteneri, „cu fermitate și fără echivoc”.<sup>13</sup>

Cele două domenii de politică din clusterul 6 constau, în general, din legislație obligatorie directă. În perioada de aderare, din postura de stat candidat, România a depus un efort legislativ consistent pentru a asigura că legislația națională va fi compatibilă cu cea de la nivel supranațional, până la momentul aderării. Din această postură, statul a trebuit să adopte acte normative noi, să le modifice pe cele existente pentru a le pune în acord cu normele comunitare, ori să abroge dispozițiile interne care contraveneau dreptului UE. După aderare, procesul devine, oarecum, unul de conformare constantă. De exemplu, în cadrul Politicii externe de securitate și apărare, transpunerea asigură că politicile de la nivel național sunt în concordanță cu cele de la nivel supranațional, întocmai pentru a menține o abordare unitară și pentru a evita eventualele abordări unilaterale, care ar periclita sau pune la îndoială eforturile comune în materie. Pentru România, transpunerea și aplicarea eficientă a *acquis*-ului din acest domeniu semnifică o contribuție adusă eforturilor comune în privința relațiilor economice internaționale și a securității Uniunii.

Mai mult, cele două domenii de politică solicită angajamente specifice din partea României, ca stat membru. Implementarea eficientă a *acquis*-ului în aceste două domenii de politică asigură că România contribuie eficient la obiectivele strategice – prin intermediul elementelor strâns legate de domeniul comercial, politica de cooperare pentru dezvoltare și

---

<sup>11</sup> Comisia Europeană, Comunicarea din 2023 privind politica de extindere a UE către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, COM (2023) 690, Bruxelles, 2023.

<sup>12</sup> *Ibidem*.

<sup>13</sup> *Ibidem*.

asistență umanitară, stabilitate, apărare și securitate. În fapt, Uniunea a învederat necesitatea ca statele candidate (și nu numai) să se alinieze domeniului de politică externă, securitate și apărare în spiritul loialității și solidarității mutuale.<sup>14</sup> Alinierea este privită drept angajament față de valorile UE și față de coerența politicii în plan extern<sup>15</sup> mai ales pe măsură ce UE însăși dorește să își consolideze influența geopolitică având în vedere contextul conflictului din vecinătate.<sup>16</sup> De aceea alinierea la politicile externe și de securitate are o importanță crescândă – atât pentru statele candidate (în special), cât și pentru statele membre. Implicarea Uniunii în securitatea și stabilitatea de pe continent solicită statelor membre, deci și României, nu numai adoptarea, ci și promovarea activă a domeniilor de politică și susținerea acestora – aspecte cheie pentru a naviga în conflicte regionale sau rivalități de ordin geopolitic, cu o poziție unificată a UE în plan extern.<sup>17</sup>

În procesul de stabilire și fundamentare a alegerii României, ca studiu de caz, au stat și considerente precum: relevanța în procesul de extindere; particularitățile specifice țării; și diversitatea în contextul UE. Astfel, în privința relevanței în procesul de extindere, faptul că România a fost printre ultimele state admise în UE prezintă un avantaj pentru înțelegerea acestui proces, iar experiența României poate reprezenta un reper pentru statele candidate. Un alt aspect ar fi particularitățile specifice ale țării. Astfel, provocările întâmpinate de către România pot servi drept studiu de caz, în a înțelege și aborda facil, potențialele obstacole. Când se face referire la *acquis*, trebuie să se proiecteze, printre altele, și caracterul evolutiv al acestuia, în sensul adaptabilității în timp. Cu cât pătrundem mai mult în specificitatea acestui *acquis*, cu atât mai mult vom identifica straturi și niveluri de complexitate diferite.<sup>18</sup> Acestora li se adaugă și cele de la nivel intern, particulare fiecărei țări în parte. Considerentele acestea conduc și ele la nevoia unei analize în profunzime a acestui proces. Un alt aspect demn de remarcat ar fi diversitatea în contextul UE. România, ca și oricare alt stat membru, dispune de propriile caracteristici (sociale, culturale, politice), ceea ce relevă nevoia profundă de înțelegere a contextelor. Înțelegerea este crucială

---

<sup>14</sup> Barbara Lippert, *EU Enlargement: Geopolitics Meets Integration Policy*, in Stiftung Wissenschaft und Politik Comment, no. 1, 2024, p. 4, disponibil la: <https://www.swp-berlin.org/10.18449/2024C01/>, accesat la data de 2 martie 2024.

<sup>15</sup> *Ibidem*.

<sup>16</sup> *Ibidem*.

<sup>17</sup> *Ibidem*, pp. 4-5.

<sup>18</sup> Euractiv, „La *acquis*, România bate la puncte statele membre UE”, articol disponibil la <https://www.euractiv.ro/economic/la-acquis-romania-bate-la-puncte-statele-membre-ue-60045>, accesat la data de 10 aprilie 2024.

pentru că procesul de transpunere și aplicare este în strânsă legătură cu cel de integrare, care a început după ce România a aderat.

Mai departe, explorarea modului în care România își respectă angajamentele de stat membru, este împletit cu „pulsul” evoluțiilor juridice, politice și sociale contemporane, într-un mod cât se poate de complex. În momentul de față, UE și-a accelerat motoarele de dezvoltare în mai multe politici-cheie, urgentând statele membre să acționeze cu promptitudine, dar și cu celeritate, pentru a nu periclita unitatea în relațiile externe. Dezvoltările și evoluțiile de dată recentă, crizele succesive, constituie aspecte care solicită României, în mod natural, să se adapteze corespunzător realităților și să se apropie de „nucleul dur” al Uniunii și să demonstreze că este un stat membru credibil care poate asigura promptitudine în afacerile europene și stabilitate în regiune.

Cum Uniunea însăși s-a schimbat considerabil, studiul nu va reprezenta doar un exercițiu teoretic, ci o reflectare a dificultăților pe care România le întâmpină în procesul de integrare, început după ce s-a obținut aderarea din 2007. Scopul principal al cercetării de față va fi axat pe examinarea modului în care România s-a adaptat celor două domenii de politică – Relații Externe și Politica externă, de securitate și apărare, atât în perioada de aderare, cât și ulterior (2007-2024).

## **STRUCTURA PE CAPITOLE A TEZEI DE DOCTORAT**

În cadrul primului capitol au fost abordate câteva dimensiuni în strânsă legătură cu tematica subiectului pentru a putea fundamenta lucrarea, fiind abordate aspecte cu privire la aderarea României la Uniunea Europeană, conceptul de *acquis communautaire*, criteriile de aderare stabilite la Copenhaga și procesul de armonizare legislativă. Se analizează cadrul normativ european, diferențele dintre directive, regulamente și decizii și modul în care acestea au fost integrate în legislația națională. Un aspect esențial îl reprezintă analiza etapelor de transpunere a legislației europene în cadrul juridic românesc și dificultățile întâmpinate în acest demers.

Capitolul II abordează politica de extindere a Uniunii Europene, fiind analizată evoluția istorică a acesteia de la înființare până la extinderea post-2013 (prin intermediul celor 6 valuri de extindere). Sunt descrise aceste runde de extindere, fiecare aducând provocări specifice și influențând dinamica internă a Uniunii. Sunt analizate, de asemenea, efectele extinderii asupra statelor membre și relațiile dintre UE, pe de o parte, și noii membri, pe de altă parte. Politica de

extindere este pusă în contextul schimbărilor geopolitice și economice, cu accent pe strategiile UE în privința noilor membri și direcțiile viitoare ale procesului de extindere.

În cel de-al treilea capitol, intitulat *Negocierile de aderare la Uniunea Europeană*, au fost abordate unele aspectele privitoare la negocierile de aderare, în sens general, având în vedere particularitățile acestor negocieri, a caracteristicilor, și a elementelor care sunt relevante în această etapă, înainte de aderare, cu statele candidate (sesiunea explicativă și bilaterală). Au fost analizate principiile fundamentale ale negocierilor, precum și mecanismele prin care UE evaluează progresele înregistrate de statele candidate. De altfel, au fost examinate strategiile adoptate de diferite țări pentru a îndeplini cerințele de aderare și influențele geopolitice care au modelat procesul de negociere. Mai mult, au fost abordate într-o manieră clară și aspecte cu privire la caracterul particular al negocierilor și compromisurile acceptate de către părți în timpul procesului.

Cel de-al patrulea capitol, intitulat *Negocierile de aderare a României la Uniunea Europeană*, se concentrează pe negocierile specifice României, începând cu perioada postdecembristă, și procesul de europenizare. Sunt detaliate etapele de la Acordul de asociere la semnarea Tratatului de Aderare, cu accent pe dimensiunile negocierilor, procedurile implicate și perioada post-aderare. Se analizează impactul reformelor economice și legislative, precum și modul în care România a gestionat provocările tranziției către statutul de stat membru al UE. Cu alte cuvinte, este prezentat întregul parcurs urmat de către statul român pentru a obține calitatea de stat membru în Uniune, de la contextul postdecembrist complicat și până la Tratatul de aderare. Concentrarea a fost făcută pe etapele cheie ale integrării și pe dimensiunile negocierilor de aderare (particularizate pe România), cu toate cele 3 faze: pre-negociere, negociere, și post-negociere. De altfel, transformările necesare pentru a alinia România la cerințele Uniunii și, totodată, provocările și realizările în acest proces complex au fost adresate.

Capitolul cinci, intitulat *Transpunerea și aplicarea acquis-ului în domeniul de politică al relațiilor externe și politicii externe, de securitate și apărare*, abordează în prima parte componenta metodologică a cercetării, fiind evidențiate principalele metode calitative de cercetare utilizate (analiza de document, interviul semistrukturat, studiul de caz), precum și descrierea acestora. Ulterior, a fost abordată componenta prelucrării datelor obținute prin intermediul celor două metode: analiza de document și interviul semistrukturat. În acest sens, interpretarea documentelor cercetate în prealabil s-a făcut în conținutul studiului de caz, iar interpretarea răspunsurilor obținute prin interviu s-a făcut ulterior. Studiul de caz privind transpunerea și aplicarea *acquis*-ului în cele

două domenii de politică (Relații Externe și Politica Externă de Securitate și Apărare) parte a cluster-ului 6, s-a realizat având în vedere următoarea structură (folosită pentru ambele domenii de politică): scurt istoric și evoluțiile în materie, procesul pe care l-a urmat România în perioada de aderare, precum și *acquis*-ul în cele două domenii de politică.

Capitolul șase prezintă concluziile finale ale lucrării și propunerile de cercetare viitoare, fiind evidențiate principalele constatări și modul în care acestea răspund celor două întrebări de cercetare formulate inițial. De asemenea, sunt prezentate direcțiile posibile pentru cercetările viitoare, menite să aprofundeze temele analizate și să exploreze noi perspective asupra subiectului.

## METODOLOGIA DE CERCETARE

Cercetarea de față are drept scop investigarea științifică a modului în care România a transpus și aplicat *acquis*-ului UE în cele două domenii de politică aferente, conform noilor abordări și orientări ale politicii de extindere, clusterului 6: Relațiile Externe (capitol 30) și Politica externă de securitate și apărare (capitol 31). Evidente fiind complexitatea acestor proceduri de transpunere și ale nuanțelor juridice specifice, a fost necesară o abordare metodologică profundă, cu o strategie de cercetare inductivă pentru a putea explora în detaliu acest subiect. Alegerea unei „logici de cercetare”<sup>19</sup> în acest sens a fost principială, metodele de cercetare subsumându-se alegerii unei astfel de strategii – pentru a oferi coerență întregului demers științific.

Elementele legate de procesele de transpunere și aplicare a legislației comunitare în România, ca parte a eforturilor României de a îndeplini condițiile pentru aderare (în perioada de pre-aderare) și a celor de integrare în Uniune, ca veritabil stat membru, nu reprezintă aspecte de noutate în domeniul relațiilor internaționale și cel al studiilor europene. În acest context, studiarea literaturii de specialitate a fost indispensabilă pentru elaborarea prezentei lucrări de cercetare. Această revizuire, care a implicat volume, studii și articole de specialitate, redactate de către profesioniști, a permis să extragem și să includem o parte a cunoștințelor și perspectivelor existente privind elementele strâns legate de subiectul ales și, totodată, să înțelegem toate nuanțele privitoare la alinierea politicilor naționale, în domeniul Relațiilor Externe și ale Politicii externe, de securitate

---

<sup>19</sup> Norman Blaikie, *Modele ale cercetării sociale*, ed. a II-a, Ed. CA Publishing, Cluj-Napoca, 2010, p. 4.

și apărare, la cele ale Uniunii. În acest sens, toate lucrările supuse prezentei cercetări au fost citate corespunzător și se găsesc menționate în notele de subsol, dar și în bibliografia finală, care a cuprins lucrările generale și speciale, articolele și studiile de specialitate, documentele și, totodată, sursele online.

Strategia de cercetare utilizată în cadrul prezentei lucrări academice este una calitativă, fiind cea mai potrivită pentru a explora procedurile și surprinde complexitatea și dinamica legislativă și instituțională, precum și perspectivele unor actori și instituții implicate în procesul de transpunere legislativă. Această strategie a științelor sociale a implicat și, deopotrivă, solicitat folosirea unor metode adecvate de cercetare, având în vedere atât tematica cercetată, astfel am recurs la următoarele metode: analiza de documente și de conținut, interviul semistructurat, respectiv studiul de caz.

În privința materialelor de investigație, acestea au un caracter mixt și au fost consultate în format fizic și online. Cu privire la tipurile de documente de studiu, au fost cercetate articole și studii de specialitate, publicații și documente oficiale, opinii relevante relatate în diverse bloguri, ziare de circulație, jurnale, diverse programe audiovizuale, dar și statistici cu caracter național și internațional. Multe dintre sursele consultate au fost publicate pe site-urile instituțiilor de specialitate: Comisia Europeană, Consiliul Uniunii Europene, Parlamentul European, Camera Deputaților, Institutul European din România, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Apărării Naționale, Consiliul Legislativ, Ministerul Economiei, Eur-Lex.

Printre documentele cercetare se regăsesc: acte legislative primare și secundare (de la nivelul Uniunii), legislație națională aplicabilă, documentele de poziție ale României la cele două capitole din perioada negocierilor de aderare supuse prezentului studiu, Programul Național de Aderare (2001), Rapoartele de progres ale Comisiei cu privire la România (8 rapoarte, din 1998-2005), Rapoarte ale Ministerului Apărării Naționale (17 rapoarte, 2007-2023), Rapoarte ale CSAT privind activitatea desfășurată (14 rapoarte, 2007-2020), Carta Albă a Apărării (2015, 2017, 2021), Programele multianuale strategice privind cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară (2020-2023 / 2024-2027), Rapoartele naționale privind asistența pentru dezvoltare acordată de România (2015-2022), Strategiile Naționale de Apărare a Țării (2006, 2010, 2015-2019, 2020-2024). Pe de altă parte, am înaintat o solicitare către Ministerul Afacerilor Externe, având în vedere importanța pe care o are la nivel național legătura cu cele două domenii de politică, pentru a primi câteva informații legate de transpunerea acquis-ului UE privind capitolul 26

(Relații Externe) și capitolul 27 (PESC), acum capitolele 30, respectiv 31. Răspunsurile primite au fost integrate în cadrul studiului.

Cercetarea acestor documente ne-a ajutat să obținem o perspectivă clară, și cuprinzătoare, asupra felului în care România a reușit să abordeze aceste politici, atât în perioada de aderare (din postura de stat candidat), cât și din cea de stat membru al UE. Totodată, prin intermediul acestora, am putut releva istoricul și evoluția celor două capitole, mecanismele interne relevante, actorii implicați (de la nivel supranațional și național), componenta acquis-ului în cele două capitole, acțiunile și demersurile României desfășurate pentru a se alinia relațiilor externe ale Uniunii.

Interviul, ca metodă de cercetare utilizată în acest studiu, poate fi înțeles ca o tehnică prin care se obțin informații verbale de la indivizi sau grupuri umane, pe baza unui proces structurat de întrebări și răspunsuri, ce are drept scop verificarea unor ipoteze, ori de a descrie într-un mod științific diverse fenomene socioumane.<sup>20</sup> În studiul privind tehnicile de cercetare sociologice, Chelcea relevă că interviul reprezintă cea mai frecventă metodă sociologică utilizată în cercetare<sup>21</sup> și are drept scop: (i) identificarea variabilelor și a relației dintre acestea (scop explorator), (ii) poate reprezenta un instrument central pentru colectarea datelor necesare testării ipotezelor, (iii) și, de asemenea, pentru obținerea unor informații adiționale care completează rezultatele obținute prin alte metode.

Având în vedere premisele și avantajele unei astfel de metode, interviul conceput în cadrul acestei lucrări de specialitate este unul semistructurat, aplicat unor subiecți în mod individual și la distanță, din considerente strâns legate de activitatea profesională intensă a intervievaților și a constrângerilor de ordin temporal, și a cuprins 10 întrebări deschise, care explorează în profunzime procesul de transpunere și aplicare legislativă a acquis-ului UE (în sens general), dar și în situația celor două capitole supuse cercetării (în sens special).

Având în vedere scopul interviului – de a obține o imagine clară a modului în care este perceput procesul de transpunere legislativă de către respondenți, de a releva modul în care România reușește să se adapteze și să implementeze acquis-ul UE, precum și dificultățile întâmpinate și posibilele soluții – întrebările au fost concepute având în vedere calitatea, experiența practică și teoretică a celor intervievați, pentru a obține răspunsuri și informații pe care nu le-am fi putut obține din alte surse sau metode de cercetare. Obținerea acestor interviuri a fost dificilă,

---

<sup>20</sup> Septimiu Chelcea, *Tehnici de cercetare sociologică*, Facultatea de Comunicare și Relații Publice, 2011, p. 122.

<sup>21</sup> *Ibidem*, p. 123.

deoarece solicitările de participare au fost transmise către multiple instituții cu atribuții specifice în ceea ce privește transpunerea, inclusiv structuri guvernamentale, parlamentare și comisii de specialitate, însă multe dintre acestea nu au oferit un răspuns. În final, am realizat cinci interviuri cu reprezentanți ai instituțiilor responsabile de cele două capitole analizate, precum și cu experți din domeniu. Deși numărul acestora poate părea redus, selecția a fost realizată strategic, incluzând interlocutori cu o expertiză relevantă, capabili să ofere informații valoroase care să contribuie la validarea științifică a acestei cercetări.

Persoanele intervievate în cadrul acestei metode au fost selectate având în vedere o eșantionare cu accent pe interviewarea unor specialiști din România, care și-au desfășurat activitatea profesională sau încă o desfășoară, în structurile de specialitate ale statului, care se ocupă (sau, corelativ, s-au ocupat), direct sau indirect, de procesul de transpunere legislativă a acquis-ului din cele două domenii de politică. Intervievații sunt sau au fost asociate cu instituții esențiale și direct implicate în procesul de transpunere legislativă (cu responsabilități directe). În acest sens, cei intervievați au trebuit să dețină anumite calități, ca de exemplu: existența unei experiențe relevante (cu o implicare directă/indirectă în procesul de transpunere și/sau integrare), dar și cunoștințe aprofundate (în ceea ce privește acquis-ul, procesele legislative europene și naționale, dar și integrarea europeană).

Am identificat nivelul de experiență/expertiză ca fiind un element fără de care nu s-ar fi putut proceda la folosirea interviului ca metodă de cercetare în studiul de față – în sensul că n-am fi obținut răspunsuri legate de modul în care România reușește să se adapteze și să implementeze acquis-ul comunitar, decât de la actorii implicați în acest proces (direct/indirect), fie că sunt instituții, fie că sunt experți. În al doilea rând, un alt aspect a fost diversitatea perspectivelor – în sensul că s-a dorit includerea unor subiecți din diferite structuri ale statului sau cu roluri în diferitele etape ale procesului de transpunere.

Așadar, am transmis solicitări de interviu către Ministerul Afacerilor Externe încercând să obțin mai multe interviuri de la experții care își desfășoară activitatea în domeniul transpunerii și aplicării legislației europene – având în vedere atribuțiile conferite de lege ‘de instituție coordonatoare în materia transpunerii directivelor’, dar și faptul că unul dintre capitolele pe care am urmărit să le cercetez (Relații externe – capitol 30) intră în sfera de competență a MAE, precum și către Ministerul Apărării Naționale, fiind integrator de capitol în domeniul Relațiilor externe, de securitate și apărare (Capitol 31), către Comisiile din cadrul Parlamentului României (Comisia

pentru afaceri europene și Comisia pentru apărare, ordine publică și siguranță națională), către Consiliul Legislativ (organul consultativ de specialitate a Parlamentului), căruia i-a fost conferit, conform legislației, un rol determinant în ceea ce privește asigurarea concordanței normelor de la nivel intern cu cele ale Uniunii. De altfel, interviul a fost adresat și unui demnitar cu o vastă carieră în aparatul central și în strânsă conexiune cu procesul de transpunere legislativă, dar și integrare europeană. În final, menționăm s-a procedat la această selecție pentru a obține o imagine a acestui proces din mai multe unghiuri instituționale – conștienți fiind că atribuțiile cu privire la acest procesul de transpunere legislativă nu aparțin unei singure instituții/autorități sau persoane, ci mai multor.

În ceea ce privește modalitatea de desfășurare a acestora, interviurile s-au derulat în format online (în scris) prin intermediul corespondenței electronice (e-mail), la fel ca solicitările inițiale de participare trimise respondenților. Această abordare a fost de preferat având în vedere faptul că formatul s-a dovedit a fi convenabil din considerente precum: agenda de lucru presantă și timpul limitat al intervievaților, eficiența în ceea ce privește colectarea răspunsurilor, formularea structurată a răspunsurilor, și captarea fără eventuale ambiguități a răspunsurilor. În orice caz, nu am reușit să obținem date demografice din partea subiecților, deoarece parte a răspunsurilor au venit în perspectivă instituțională, iar ceilalți respondenți nu le-au oferit.

În final am obținut 5 interviuri, fiecare dintre ele oferind perspective valoroase asupra procesului de transpunere legislativă din România. Având în vedere abordarea multilaterală (ce a vizat selectarea subiecților din Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Apărării Naționale, Consiliul Legislativ, un expert din Comisia pentru Afaceri Europene din cadrul Parlamentului, și un demnitar cu o vastă experiență profesională la nivel executiv), am reușit să obținem mai multe răspunsuri detaliate, pe care nu le-am fi putut obține prin intermediul altor metode de cercetare.

În conformitate cu cerințele academice, toate materialele studiate și utilizate în cadrul prezentei teze se regăsesc citate corespunzător și în acord cu toate standardele academice, în notele de subsol, dar și în bibliografia finală. Cu privire la etica din domeniul cercetării, lucrarea de față a fost condusă și redactată în conformitate cu Regulile de bună practică în cercetarea științifică și realizată în acord cu normele în vigoare privind drepturile de autor, drepturile conexe, protecția datelor cu caracter personal, precum și în acord cu celelalte norme specifice.

Cercetarea s-a desfășurat începând cu anul 2021 și a implicat o analiză extinsă a documentelor oficiale, studiilor de specialitate și surselor relevante. Între anii 2021 și 2024 au fost

consultate materiale publicate de Comisia Europeană, Consiliul Uniunii Europene, Parlamentul European, Camera Deputaților, Institutul European din România, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Apărării Naționale, Consiliul Legislativ, Ministerul Economiei, precum și legislație relevantă de la nivel comunitar și național. Printre documentele analizate amintim Programul Național de Aderare (2001), cele opt Rapoarte de progres ale Comisiei Europene (1998-2005), Rapoarte ale Ministerului Apărării Naționale (2007-2023), Rapoarte CSAT (2007-2020), Carta Albă a Apărării (2015, 2017, 2021), Programele strategice pentru cooperare internațională și asistență umanitară (2020-2023, 2024-2027), Rapoartele privind asistența pentru dezvoltare (2015-2022) și Strategiile Naționale de Apărare a Țării (2006, 2010, 2015-2019, 2020-2024). Pe lângă studiul documentelor, au fost realizate cele cinci interviuri cu experți și reprezentanți ai instituțiilor implicate. Procesul s-a desfășurat între lunile aprilie și septembrie 2024, perioadă în care au fost trimise solicitările către instituții guvernamentale și parlamentare și, totodată, realizate interviurile.

### **Interogațiile de cercetare**

Având în vedere aceste considerente expuse, cercetarea prezintă următoarele două întrebări de cercetare:

*(i) În ce măsură a reușit România, ca stat membru al UE, să se alinieze celor două politici, componente ale cluster-ului 6: Relații Externe, Politică externă de securitate și apărare?*

*(ii) Compatibilizarea între acquis-ul UE pe de o parte, și sistemul de drept intern, pe de altă parte, determină creșterea nivelului de integrare?*

### **CONTRIBUȚIILE ACESTEI LUCRĂRI LA DOMENIULUI RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE ȘI STUDIILOR EUROPENE**

Fiind o lucrare interdisciplinară prin excelență – ce îmbină, pe fond, cunoștințe și elemente ale unor domenii de studiu distincte: relații internaționale și studii europene, dar și științe juridice – studiul privind transpunerea și aplicarea *acquis*-ului în România, în perspectiva celor două capitole de negociere – Relații Externe și Politică externă de securitate și apărare (Cluster 6), în perioada de post-aderare, aduce o contribuție deosebită domeniului de studiu al Relațiilor

Internaționale și Studiilor Europene prin analizarea modului în care aceste două politici în particular sunt integrate și implementate la nivel intern, în acord obiectivele strategice ale Uniunii în materia Relațiilor Externe, pentru a demonstra în primul rând angajamentul față de valorile și obiectivele UE și pentru aprofundarea integrării europene, din perspectiva unui stat membru.

Conformitatea cu standardele și direcțiile de politică ale UE, obligatorie și după obținerea calității de stat membru al UE, este necesară pentru menținerea unei abordări coerente și unitare în rândul statelor membre, în acord cu principiile și obiectivele UE în ansamblu, dar și pentru a menține intact cadrul juridic, mai ales într-un context geopolitic marcat de frământări și competiție, exact cum s-a relevat mai sus. Având în vedere elementul de continuitate, în perioada de post-aderare România a trebuit să continue procesul de aliniere, să își consolideze capacitatea administrativă și cea instituțională, pentru a implementa, eficient aceste politici.

Noutatea constă în abordarea detaliată și integrată (având în vedere procedeele, provocările, soluțiile adoptate) a modului în care este înțeleasă transpunerea în România, în privința Relațiilor externe. Prin intermediul metodelor de cercetare alese, studiul oferă o perspectivă privind procesele de la nivel național, a provocărilor și eventualelor soluții, relevante mai ales din răspunsurile intervievaților. Având în vedere că problematica în discuție a fost abordată, în literatură, în perspective abstracte, ori formale, studiul de față aduce o componentă empirică la cercetarea privind studiul acestor procese. Pentru a menține integritatea ordinii politice și juridice din cadrul UE, România a trebuit și trebuie, în continuare, să adopte declarațiile UE, pozițiile comune, să se conformeze legislației în materia ajutorului umanitar, a politicilor de dezvoltare, să ia parte la dialogul de natură politică din cadrul PESC, să aplice sancțiunile și măsurile restrictive convenite la nivel european, pentru a ajuta la întregirea obiectivelor Uniunii pe scena globală.

Pe lângă această „radiografiere” a capacității de transpunere, studiul va identifica și câteva posibile soluții pentru optimizarea acestor procese la nivel intern, având în vedere documentele și rapoartele instituționale, și a răspunsurilor intervievaților. Cercetarea va contribui la dezvoltarea acestui domeniu de studiu și prin prezentarea abordărilor în procesul de „europenizare legislativă”; mai mult, navigând prin întreg parcursul românesc de dezvoltare post-decembrist, având în vedere necesitatea (dar și nevoia) de compatibilizare legislativă și instituțională, studiul oferă câteva perspective extrem de utile prin intermediul răspunsurilor la interogațiile de cercetare,

considerentelor cu privire la modul în care se realizează transpunerea și relevanței acestora pentru integrarea României în UE, care a început după aderare.

## **SINTEZA CONCLUZIILOR REZULTATE DIN TEZA DE DOCTORAT**

Această cercetare a avut scopul de a explora procesele de transpunere și aplicare a acquis-ului Uniunii Europene în România în cele două domenii de politică, oferind o perspectivă extinsă dincolo de analiza pur juridică. Metodele calitative utilizate au fost esențiale pentru obținerea unei imagini detaliate asupra acestor procese, integrarea teoriei și a cercetărilor anterioare contribuind la clarificarea conceptelor-cheie abordate.

Întrebarea centrală a cercetării a fost *în ce măsură a reușit România, ca stat membru al UE, să se alinieze celor două politici, componente ale cluster-ului 6: Relații Externe, Politică externă de securitate și apărare?* România a demonstrat eficiență în domeniul Relațiilor Externe, aplicând politica comercială comună a Uniunii Europene (PCC) din 2007, fără a adopta legislație națională în domeniile reglementate de PCC. În continuare, susține principiile comerțului liber și se opune protecționismului, contribuind activ la consolidarea capacităților Uniunii în plan global. După aderare, România a continuat să se implice în cooperarea pentru dezvoltare și ajutorul umanitar, adoptând Legea 213/2016 și înființând agenții precum ROAid. De asemenea, a alocat resurse considerabile pentru ajutorul umanitar și a dezvoltat parteneriate internaționale, oferind asistență țărilor în dezvoltare, în special în Africa și vecinătățile Balcanilor de Vest.

În domeniul securității și apărării, România a adoptat măsurile de securitate ale UE, participând activ la inițiativele Uniunii și contribuind la operațiuni de menținere a păcii. A demonstrat un angajament concret față de reglementările europene, promovând stabilitatea și securitatea regională. După aderare, România a continuat să își întărească profilul în UE, aplicând măsurile și pozițiile comune adoptate, în special în domeniul sancțiunilor.

Răspunsurile intervievaților au subliniat evoluția procesului de internalizare a acquis-ului în România, de la o abordare concentrată pe copierea textelor, la o integrare mai profundă a acestora în sistemul de drept românesc. Aceste evoluții demonstrează progresul continuu al țării în alinierea la standardele europene.

Un alt obiectiv al cercetării a fost să răspundem la următoarea interogație de cercetare: *Compatibilizarea între acquis-ul UE pe de o parte, și sistemul de drept intern, pe de altă parte,*

*determină creșterea nivelului de integrare?* Rezultatele au arătat că această compatibilizare nu doar că este un element esențial al integrării europene, dar contribuie și la o guvernare internă mai eficientă și la evoluția legislativă a României. Din analiza documentelor de specialitate și a răspunsurilor obținute în urma interviurilor, reiese faptul că atunci când normele de la nivel intern sunt aliniate corespunzător acquis-ului Uniunii Europene, rezultatele sunt favorabile unei integrări profunde. Datele colectate confirmă că o armonizare eficientă între legislația națională și cea europeană crește gradul de integrare europeană

Această cercetare are natura unei analize investigative, destinată să determine cum a reușit statul român să se alinieze celor două politici și să fie evaluat dacă o compatibilizare între acquis-ul UE și sistemul de drept românesc determină creșterea nivelului de integrare europeană. Pe lângă convergența normativă eficientă, dată de aplicarea consistentă a acquis-ului UE, răspunsurile indică faptul că această transpunere și aplicare contribuie la consolidarea integrării noastre europene. Cu alte cuvinte, transpunerea acquis-ului (cu precădere în cadrul celor două domenii de politică) reprezintă un aspect crucial în alinierea României la politicile Uniunii, ceea ce facilitează integrarea în structurile acesteia.

Cercetarea a demonstrat, în linii mari, că România a avut un parcurs evolutiv important în perioada de aderare și după, consolidându-și statutul de stat membru al Uniunii Europene. Având în perspectivă întregul conținut, România, atât în perioada de aderare, cât și ulterior, a demonstrat că este un stat implicat și rezilient. Perioada scursă între 1993 – de la stabilirea cadrului juridic între România pe de o parte, și Uniunea și statele membre, pe de altă parte, și anul 2007, a fost marcată de schimbări profunde în domenii multiple. România a trebuit, pe lângă multe alte măsuri, să aducă cadrul juridic național în conformitate cu dreptul Uniunii Europene, fiind necesară adoptarea unor acte normative care să transpună legislația comunitară, fie abrogarea normelor contrare dispozițiilor unionale. Negocierile de aderare desfășurate între 2000 și 2004 au testat, în fapt și drept, capacitatea administrativă, instituțională și judiciară a României, fiind încununate cu succes – România obținând prin intermediul acestora, așa cum însuși negociatorul șef remarcă, Tratatul de Aderare. După obținerea calității de stat membru, România intrase într-o nouă etapă – de integrare în Uniune, de asigurare a conformității cu standardele UE într-un mod constant și de consolidare a statutului de țară membră a Uniunii.

În concluzie, studiul subliniază importanța transpunerii corecte a acquis-ului Uniunii Europene și alinierea la politicile europene ca mecanisme fundamentale pentru integrarea

României în Uniunea Europeană. Răspunsurile intervenite pe parcursul cercetării, combinate cu analiza documentelor relevante, sugerează că România a reușit să aplice în mod eficient *acquis*-ul și să contribuie activ la consolidarea Uniunii Europene, mai ales în domeniile Relațiilor externe și securității, demonstrând un angajament solid față de obiectivele comunitare.

### **Direcții viitoare de cercetare**

În perspectiva direcțiilor viitoare de cercetare, sunt de părere că se impun a fi cercetate și celelalte clustere care regroupează capitolele *acquis*-ului comunitar (rămase cinci: fundamentalele, piața internă, competitivitate și creștere incluzivă, agenda verde și conectivitate durabilă, resurse, agricultură și coeziune) având în vedere că tema centrală a prezentei lucrări a fost reprezentată de modalitatea în care România a transpus și aplicat *acquis*-ul în privința ultimului cluster – Relații externe, după anul 2007. Mai mult, s-ar putea proceda la cercetarea capitolelor în care *acquis*-ul ar putea fi cuantificat în mod clar în perspectiva proceselor de transpunere legislativă (acolo unde, de exemplu, există o incidență mai mare a directivelor – ca instrumente de armonizare legislativă). Această cuantificare în termeni concreți va putea facilita analiza și monitorizarea unui eventual progres, ori măsura eventualele tendințe existente în perspectivă legislativă. Prin urmare, cercetări ulterioare ar putea integra și studii comparative, luând în considerare exemple din diferite perioade de extindere ale Uniunii, spre exemplu statele care au aderat într-un val distinct, și din diverse regiuni geografice.

## BIBLIOGRAFIE

### 1. Lucrări generale

- Blaikie, Norman, *Modele ale cercetării sociale*, ed. a II-a, Ed. CA Publishing, Cluj-Napoca, 2010.
- Bulei, Ion, *Românii în secolele XIX-XX. Europeanizarea*, Ed. Litera, București, 2011.
- Conea, Alina-Mihaela, *Politicile Uniunii Europene*, Ed. Universul Juridic, București, 2020, p. 16.
- Chelcea, Septimiu, *Tehnici de cercetare sociologică*, Facultatea de Comunicare și Relații Publice, 2011, p. 122.
- Danescu, Elena, *Pierre Werner and Europe. The Family Archives Behind the Werner Report*, in *Archival insights into the evolution of economics*, Palgrave Macmillan Publishing House.
- Morariu, Cristina Daniela, *Adaptarea legislației românești la acquis-ul comunitar*, Ed. Universul Juridic, București, 2008.
- Scârneci, Florentina, *Îndrumar de cercetare calitativă în științele socio-umane*, Ediția. a 2-a, Ed. Universității Transilvania din Brașov, 2007.
- Wallace, Helen, Wallace, William, Pollack, Mark, *Elaborarea politicilor în Uniunea Europeană*, trad. Filip Gădiuță, Ediția a 5-a, Oxford University Press, 2005, p. 405.

### 2. Lucrări speciale

- Bolboș, Gabriela Narcisa Bodea, *Implementarea acquis-ului comunitar în România*, Teză de Doctorat, Cluj-Napoca, 2010.
- Ciot, Melania-Gabriela, *Experiența Extinderii Uniunii Europene – Cazul României*, în Nicolae Păun (coord.), *Uniunea Europeană în contextul unei lumi în schimbare*, Ed. Academiei Române, București, 2017.
- Ciot, Melania-Gabriela, „*Negotiation and Foreign Policy Decision Making*”, Ed. Cambridge Scholaris Publishing, Newcastle upon Tyne, 2014.
- Checkel, Jeffrey, *International Institutions and Socialization in Europe: Introduction and Framework*, Vol. 59, No. 4, *International Institutions and Socialization in Europe*, 2005.
- Costea, Maria; Costea, Simion, *Integrarea României în Uniunea Europeană: provocări și perspective*, Ed. Institutul European, 2007.

- Curtin, Deirdre; Heukels, Ton, *Institutional Dynamics of European Integration*, Ed. Martinus Nijhoff Publishers, vol. II, Dordrecht, 1994.
- Dăianu, Daniel; Vrânceanu, Radu, *România și Uniunea Europeană. Inflație, balanță de plăți, creștere economică*, Ed. Polirom, 2002.
- Devaux, Sandrine, Sudbery, Imogen, *Social Actors and the Transfer of Models in EU-27*, Centre français de recherche en sciences sociales (CEFRES), Prague, 2009.
- Dobre, Ana Maria; Coman, Ramona, *România și Integrarea Europeană*, Ed. Institutul European Iași, 2005.
- Drăgan, Gabriela; Mocanu, Oana; Mureșan, Bogdan; Eliza, Vaș; Sebe, Mihai, *România – 10 ani în Uniunea Europeană*, Raport, EIR Working Papers Series, No. 34, European Institute of Romania, Bucharest, 2017.
- Dragomirescu, Horațiu, *România în Uniunea Europeană: Dezideratul Calității integrării sub condiția proactivității*, în Coralia Angelescu, Marin Dinu, Horațiu Dragomirescu, *România și Uniunea Europeană. Calitatea integrării*, Vol. 2, Ed. Economică, București, 2006.
- Fabian, Gyula, *Dreptul instituțional al Uniunii Europene*, Ed. Hamangiu, București, 2012.
- Fabian, Gyula, *Drept instituțional al Uniunii Europene*, Ed. Hamangiu, București, 2023.
- Gorghiu, Alina, *Harmonization of national legislation with community regulations*, in Anton Florin Boța-Moisin, The International conference – The „Acquis Communautaire” a need for the European integration, nr. 1, Ed. Universității din Pitești, Pitești, 200
- Goriță, Ciprian, *Negocierile de aderare la Uniunea Europeană*, Ed. Economică, București, 2008.
- Hix, Simon; Goetz, Klaus, *Introduction: European Integration and National Political Systems*, în Simon Hix, H. Klaus Goetz (ed.), *Europeanised Politics? European Integration and National Political Systems*, Frank Cass, London, 2001.
- Iancu, Aurel, *Pregătirea României pentru aderarea la Uniunea Europeană*, în Studii Economice, Institutul Național de Cercetări Economice, București, 2018.
- Jinga, Ion, *Uniunea Europeană în căutarea viitorului*, Ed. C. H. Beck, București, 2008.
- Kamari Majin, Shokrollah, *The Role of the Lisbon Treaty for Deepening of the European Integration*, in International Journal of Novel Research in Humanity and Social Sciences, Vol. 4, No. 3, 2017.
- Lambru, Mihaela, *Dimensiunea socială a procesului de integrare europeană. Studiu de caz: reforma sistemului de pensii în România*, în Bădescu, I., Mihăilescu, I., Zamfir, E.,

- (editors), *Geopolitica integrării europene*, Centrul de geopolitică și antropologie vizuală, Universitatea din București, Editura Universității din București, 2002.
- Lazowski, Adam, *The application of EU law in the new member states*, T.M.C. Asser Press, The Hague, 2010.
- Nikolova, Pavlina, *Negotiating for EU Membership? The case of Bulgaria and Romania*, in Croatian Yearbook of European Law and Policy (CYELP), No. 2, 2006.
- Medak, Vladimir, Vehar, Primoz, *Armonizarea legislației ca element cheie pentru succesul procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană*, Ed. Arc, Chișinău, 2022, p. 64.
- Meerts, Paul, *Negociind integrarea europeană*, în Vasile Pușcaș, *Negociind cu Uniunea Europeană. Pregătirea mediului intern de negociere*, vol. 4, Ed. Economică, București, 2003.
- Nicolaides, Phedon; Boean, Sylvia Raja, *The process of enlargement of the European Union*, 1996, disponibil la: <http://aei.pitt.edu/776/1/2.htm>, accesat la data de 2 ianuarie 2024.
- Péter, Balázs, *The Future of EU Enlargement*, in International Issues & Slovak Foreign Policy Affairs, vol. 22, no. 4, 2013.
- Poenaru, Titus, *Actori instituționali, state și cetățeni în procesul extinderii*, în Nicolae Păun (coord.), *Uniunea Europeană în contextul unei lumi în schimbare. Fundamente istorice, valori, instituții, politici*, Ed. Academiei Românie, București, 2017.
- Pușcaș, Vasile, *EU accessions negotiations (A Handbook)*, Ed. Hulla & Co Human Dynamics KG, Viena, 2013.
- Pușcaș, Vasile, *Negociind cu Uniunea Europeană. Documentele inițiale de poziție la capitolele de negociere*, Vol. I, Ed. Economică, București, 2003.
- Pușcaș, Vasile, *Negociind cu Uniunea Europeană. Pregătirea mediului intern de negociere*, vol. 4, Ed. Economică, București, 2003.
- Pușcaș, Vasile, *România spre Uniunea Europeană. Negocierile de aderare (2000-2004)*, Ed. Institutul European, Iași, 2007.
- Roth, Francois, *Inventarea Europei. De la Europa lui Jean Monnet la Uniunea Europeană*, trad. Irinel Antoniu, Ed. Institutul European Iași, 2007.
- Sajdik, Martin; Schwarzsinger Michael, *European Union Enlargement - Background, Developments, Facts*, Ed. Routledge, Bruxelles, 2008.

- Sedelmeier, Ulrich, *Extinderea: De la reguli pentru aderare către o politică pentru Europa*, în Helen Wallace, Mark Pollack, Alasdair Young, *Elaborarea politicilor în Uniunea Europeană*, Ediția a 6-a, Institutul European din România, 2011.
- Smith, Karen E., *The Evolution and Application of EU Membership Conditionality*, in Cremona, M. (ed.), *The Enlargement of the European Union*, Oxford University Press, 2003.
- Swedberg, Richard, *The idea of 'Europe' and the Origin of the European Union – A sociological Approach*, în *Zeitschrift fur Soziologie*, Jg. 23, 1994.
- Van Middel, Luuk, *The Passage to Europe. How a continent became a Union*, (trad. Liz Waters), Yale University Press, 2013.
- Vătăman, Dan, *Organizații Europene și Euroatlantice*, Ed. Lumina Lex, București, 2008.

### 3. Articole și Studii de Specialitate

- Albu, Lucian-Liviu (coord.), *Impactul aderării României la Uniunea Europeană asupra economiei românești. Analiză sectorială (industrie, agricultură, servicii, etc.)*, Seria Studii de Strategie și Politici SPOS, Ed. Institutului European din România, București, 2018, disponibil la: [http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/2018/10/SPOS\\_2017\\_Studiul-1\\_FINAL.pdf](http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/2018/10/SPOS_2017_Studiul-1_FINAL.pdf), accesat la data de 20 mai 2024..
- Altfuldisch, Christian, *Does Europe Still Inspire in the Balkans?*, in *L'Europe en Formation*, 2012/2 (n° 364).
- Apelblat, Mose, *Enlargement: Repacking of procedures to join the EU*, in *Brussels Times*, 2020, disponibil la: <https://www.brusselstimes.com/93925/enlargement-repacking-of-procedures-to-join-the-eu>, accesat la data de 10 februarie 2024.
- Armin, Cuyvers, *The Road to European Integration*, in A. Cuyvers, E. Ugirashebuja, J. E. Ruhangisa, & T. Ottervanger (Eds.), *East African Community Law: Institutional, Substantive and Comparative EU Aspects*, 2017, Brill, disponibil la: <http://www.jstor.org/stable/10.1163/j.ctt1w76vj2.6>, accesat la data de 23 martie 2024.
- Armin Cuyvers, *External Relations and the EU*, in A. Cuyvers, E. Ugirashebuja, J. E. Ruhangisa, & T. Ottervanger (Eds.), *East African Community Law: Institutional, Substantive and Comparative EU Aspects*, 2017, Brill, pp. 196-197, disponibil la: <http://www.jstor.org/stable/10.1163/j.ctt1w76vj2.6>, accesat la data de 10 septembrie 2024.

- Attina, Fulvio, *Politica Externă de Securitate Comună a UE*, în Manualul Afacerilor Europene, Institutul European din România, București, 2005, p. 333, disponibil online la: [http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/manualul\\_afacerilor\\_europene.pdf](http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/manualul_afacerilor_europene.pdf), accesat la data de 15 august 2024.
- Balfour, Rosa; Stratulat, Corina, *The enlargement of the European Union*, European Policy Centre, 2012, disponibil la: [https://www.epc.eu/content/PDF/2012/The\\_enlargement\\_of\\_the\\_EU.pdf](https://www.epc.eu/content/PDF/2012/The_enlargement_of_the_EU.pdf), accesat la data de 20 martie 2024.
- Barigazzi, Jacopo; Herszenhorn, David M., *Multispeed Europe: the EU's 'Loch Ness monster'*, in *Politico*, 2017, disponibil la: <https://www.politico.eu/article/multispeed-europe-the-eus-loch-ness-monster-future/>, accesat la data de 18 februarie 2024..
- Barroso, Jose Manuel, *The European Union at the Emerging World Order – Perceptions and Strategies*, Discourse, 7<sup>th</sup> ECSA (European Community Studies Association, World Conference, Brussels, 2004, disponibil la: [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fr/speech\\_04\\_499](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fr/speech_04_499), accesat la data de 21 martie 2024.
- Batorshina, Irina, *The fifth wave of the European Union Enlargement : pro et contra*, Baltic Region, no. 3, 2011, disponibil la: [https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/32930/ssoar-balticreg-2011-3-batorshina-The\\_fifth\\_wave\\_of\\_the.pdf?sequence=1&isAllowed=y&lnkname=ssoar-balticreg-2011-3-batorshina-The\\_fifth\\_wave\\_of\\_the.pdf](https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/32930/ssoar-balticreg-2011-3-batorshina-The_fifth_wave_of_the.pdf?sequence=1&isAllowed=y&lnkname=ssoar-balticreg-2011-3-batorshina-The_fifth_wave_of_the.pdf), accesat la data de 2 martie 2024.
- Bildt, Carl, *The return of EU enlargement*, in *The Strategist*, Australian Strategic Policy Institute, disponibil la: <https://www.aspistrategist.org.au/the-return-of-eu-enlargement/>, accesat la data de 9 ianuarie 2024.
- Bonciu, Florin (coord.), *Politica Comercială Comună*, în Ghidul politicilor Uniunii Europene, nr. 3, Institutul European din România, București, 2012, disponibil la: [http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/politica\\_comerciala\\_brosura\\_nr.3\\_.pdf](http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/politica_comerciala_brosura_nr.3_.pdf), accesat la data de 2 septembrie 2024.
- Bonomi, Matte; Rusconi, Irene, *From EU 'enlargement fatigue' to 'enlargement enthusiasm'?*, in *Österreichische Gesellschaft für Europapolitik (ÖGfE) Policy Brief*, Viena, 2023,

- disponibil la: <https://www.oegfe.at/wp-content/uploads/2023/10/PB-192023.pdf>, accesat la data de 25 martie 2024.
- Bota, Ana Maria, *România a semnat tratatul de aderare la UE*, în arhiva BBC Romanian, disponibil la: [https://www.bbc.co.uk/romanian/news/story/2005/04/050424\\_semnare\\_aderare.shtml](https://www.bbc.co.uk/romanian/news/story/2005/04/050424_semnare_aderare.shtml), accesat la data de 13 aprilie 2024.
- Boye Jacobsen, Christen, *Implementing the acquis communautaire – the fight over 80.000 pages*, RGSL Working Papers, no. 7, Riga, 2002, disponibil la: <https://www.rgsl.edu.lv/uploads/working-papers-list/23/rwp7jacobsen.pdf>, accesat la data de 10 iunie 2023.
- Brudzińska, Kinga, *Multi-speed Concept is in the European Union's DNA*, Centre for Global Europe (GLOBSEC), 2018, disponibil la: <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/3046973f-d310-4d54-a89b-f31697143d04/Multi->, accesat la data de 18 februarie 2024.
- Buras, Piotr, Lang, Kai-Oalf, *Partnership for Enlargement: A new way to integrate Ukraine and the EU's eastern neighbourhood*, in Consiliul European on Foreign Relations, 2022, disponibil la: <https://ecfr.eu/publication/partnership-for-enlargement-a-new-way-to-integrate-ukraine-and-the-eus-eastern-neighbourhood/>, accesat la data de 7 ianuarie 2024.
- Buras, Piotr, Marina, Engjellushe, *Vision 2030: Four steps towards the new EU enlargement*, in Consiliul European on Foreign Relations, Commentary, 2023, disponibil la: <https://ecfr.eu/article/vision-2030-four-steps-towards-the-new-eu-enlargement/>, accesat la data de 7 ianuarie 2024.
- Burwell, Frances, *The next European member is...*, în Atlantic Council, US, 2023, disponibil la: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/the-next-european-union-member-is/>, accesat la data de 10 februarie 2024.
- Cagiano de Azevedo, Raimond; Paparusso, Angela; Vaccaro, Mauro, *Sovereignty and acquis communautaire: the new borders of European Union*, în L'Europe En Formation, nr. 2, 2013, disponibil la: <https://www.cairn.info/revue-l-europe-en-formation-2013-2-page-189.htm>, accesat la data de 17 decembrie 2023.

- Cameron, David R., *The Challenges of EU Accession for Post-Communist Europe*, in *CES Central & Eastern Europe Working Paper No. 60*, 2004, disponibil la: <http://aei.pitt.edu/9273/1/Cameron.pdf>, accesat la data de 10 ianuarie 2024.
- Chalmers, Damian, Davies, Gareth, Monti, Giorgio, *European Union Law*, Ed. 4, Cambridge University Press, disponibil la [https://assets.cambridge.org/97811084/63591/frontmatter/9781108463591\\_frontmatter.pdf](https://assets.cambridge.org/97811084/63591/frontmatter/9781108463591_frontmatter.pdf), accesat la data de 15 august 2024.
- Ciascai, Gheorghe, *De la Romania comunistă la Romania europeană – beneficii și costuri ale aderării României la Uniunea Europeană*, în *Sfera Politicii*, nr. 6 (182), 2014.
- Cloos, Jim, *A critical look at the report of Franco-German working group on EU institutional reform*, in *Trans-european Policy Studies Association*, 2023, disponibil la: <https://tepsa.eu/wp-content/uploads/2023/11/TEPSA-Commentary-Cloos-Franco-German-report-1.pdf>, accesat la data de 26 februarie 2024.
- Costa, Olivier (coord.), *Sailing on High Seas: Reforming and Enlarging the EU for the 21st Century*, Report of the Franco-German working group on EU institution reform, Paris-Berlin, 2023, p. 34, disponibil la: <https://www.auswaertiges-amt.de/blob/2617206/4d0e0010ffc8c0079e21329bbbb3332/230919-rfaa-deu-fra-bericht-data.pdf>, accesat la data de 25 februarie 2024.
- Cotișel, Antoanela-Cătălina, *Transpunerea directivelor Uniunii Europene în ordinea juridică a statelor membre*, Rezumat al Tezei de Doctorat, București, 2012, p. 16, disponibil la: [https://www.univnt.ro/wp-content/uploads/doctorat/rezumat\\_doctorat/Cotisel\\_Geaman\\_Antoanela.pdf](https://www.univnt.ro/wp-content/uploads/doctorat/rezumat_doctorat/Cotisel_Geaman_Antoanela.pdf), accesat la data de 2 septembrie 2024.
- Cunha, Alice, *The European Economic Community's Third Enlargement*, in *The Jean Monnet/Robert Schuman Paper Series*, Vol. 12, No. 6, 2012, disponibil la: [http://aei.pitt.edu/43444/1/Cunha\\_EEC\\_3rd\\_Enlargement.pdf](http://aei.pitt.edu/43444/1/Cunha_EEC_3rd_Enlargement.pdf), accesat la data de 12 ianuarie 2024.
- Dempsey, Judy, *Judy Asks: Is the EU Ready for Further Enlargement?*, in *Carnegie Europe*, 2023, disponibil la: <https://carnegieeurope.eu/strategieurope/89678>, accesat la data de 30 martie 2024.

- Deschamps, Etienne, *Denmark's accession*, in Centre Virtuel de la Connaissance sur l' Europe (CVCE), disponibil la: [https://www.cvce.eu/en/recherche/unit-content/-/unit/02bb76dfd066-4c08-a58a-d4686a3e68ff/399cb32d-c93d-4374-9537-20fa9a99f61c/Resources#93a02713-333e-4599-9052-6eca6a924026\\_en&overlay](https://www.cvce.eu/en/recherche/unit-content/-/unit/02bb76dfd066-4c08-a58a-d4686a3e68ff/399cb32d-c93d-4374-9537-20fa9a99f61c/Resources#93a02713-333e-4599-9052-6eca6a924026_en&overlay), consultat la data de 05 ianuarie 2024.
- Devrim, Deniz; Schulz, Evelnia, *Enlargement fatigue in the European Union: From Enlargement to Many Unions*, 2009, disponibil la: <https://www.realinstitutoelcano.org/en/work-document/enlargement-fatigue-in-the-european-union-from-enlargement-to-many-unions-wp>, accesat la data de 05 ianuarie 2024.
- Dimiter, Toshkov. *55 years of EU Legislation*, Online presentation, disponibil la: <http://www.dimiter.eu/Eurlex.html>, accesat la data de 12 iunie 2023.
- Drăgan, Gabriela (coord.), *Politica de cooperare pentru dezvoltare și Politica de ajutor umanitar*, în Ghidul Politicilor Uniunii Europene, Broșura nr. 2, Institutul European din România, București, 2012, p. 8.
- Dur, Andreas; Mateo, Gemma; Thomas, Daniel C., *Negotiation theory and the EU: The state of the art*, in Journal of European Public Policy, 17(5), 2010.
- Egenhofer, Christian, Sebastian Kurpas, and Louise van Schaik, *The Ever-Changing Union: An Introduction to the History, Institutions and Decision-Making Processes of the European Union*, în CEPS Special Report, Brussels, 2009, disponibil la: [https://www.files.ethz.ch/isn/96603/SR%202009\\_01%20Ever-Changing%20Union.pdf](https://www.files.ethz.ch/isn/96603/SR%202009_01%20Ever-Changing%20Union.pdf), accesat la data de 10 iunie 2023.
- Emerson, Michael; Blockmans, Steven, *The 2023 Enlargement Package – Major Political Proposals and Glimmers of a Staged Accession Approach*, in Sceeus Guest Report, 2023, disponibil la: <https://cdn.ceps.eu/wp-content/uploads/2023/11/the-2023-enlargement-package.pdf>, accesat la data de 26 februarie 2024.
- Emmert, Frank; Petrovic, Sinisa, *The past, present, and future of EU enlargement*, in Fordham International Law Journal, Vol. 37, Nr. 5, 2014, disponibil la: <https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2350&context=ilj>, accesat la data de 11 ianuarie 2024.
- Faber, Anne; Wessels, Wolfgang, *Wider Europe, Deeper Integration? A common theoretical and methodological framework for EU-CONSENT*, in Hellenic Foundation for European &

- Foreign Policy, disponibil la: [https://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/en/2008/10/faber\\_widening\\_deepening.pdf](https://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/en/2008/10/faber_widening_deepening.pdf), accesat la data de 4 aprilie 2024.
- Flockhart, Trine, *Europeanization or EU-ization? The Transfer of European Norms across Time and Space*, in Journal of Common Market Studies, Volume 48, No. 4, 2010, disponibil la: [https://www.academia.edu/2018449/Europeanization\\_or\\_EU\\_ization\\_The\\_Transfer\\_of\\_European\\_Norms\\_across\\_Time\\_and\\_Space](https://www.academia.edu/2018449/Europeanization_or_EU_ization_The_Transfer_of_European_Norms_across_Time_and_Space), accesat la data de 23 aprilie 2024.
- Frennhoff Larsen, Magdalena, *Will 2024 bring a new momentum for EU enlargement?*, UK in a Changing Europe ThinkTank, disponibil la: <https://ukandeu.ac.uk/will-2024-bring-a-new-momentum-for-eu-enlargement/>, accesat la data de 7 februarie 2024.
- Fuerea, Augustin (coord.), *Evaluarea gradului de concordanță a legislației române cu acquis-ul comunitar, la nivelul anului 2002, pe capitole de negociere*, Institutul European din România, București, 2004, disponibil la: [http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/Pais2\\_studiu\\_1\\_ro.pdf](http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/Pais2_studiu_1_ro.pdf), accesat la data de 16 mai 2024.
- Goebel J., Roger, *Joining the European Union: The Accession Procedure for the Central European and Mediterranean States*, in Loyola University Chicago International Law Review, Vol. I, Issue 1 2003-2004, disponibil. la: <http://lawcommons.luc.edu/lucilr/vol1/iss1/3>, accesat la data de 5 martie 2024.
- Goebel J., Roger, *The European Union Grows: The Constitutional Impact of the Accession of Austria, Finland and Sweden*, în Fordham International Law Journal 18, nr. 4, 1994.
- Greissler, Christina; Elek, Fanni, *Hungary, an anti-role model for successful EU integration?*, in Österreichische Gesellschaft für Europapolitik Policy Briefs. disponibil la <https://www.oegfe.at/policy-briefs/hungary-an-anti-role-model-for-successful-eu-integration/>, accesat la data de 31.01.2024.
- Harmesen, Robert; Wilson Thomas, *Introduction: Approaches to Europeanization*, in Yearbook of European Studies, no. 14, 2000.
- Hartmut, Marhold, *How to Tell the History of European Integration in the 1970s: A Survey of the Literature and Some Proposals*, in L'Europe en Formation, no. 353-354, pp. 13-38, 2009, disponibil la: <https://www.cairn.info/revue-l-europe-en-formation-2009-3-page-13.htm?ref=doi>, accesat la data de 5 martie 2024.

- Howell, Kerry, *Developing Conceptualizations of Europeanization and European Integration: Mixing Methodologies*, in ESRC Seminar Series / UACES Study Group on the Europeanization of British Politics, 2002, disponibil la: <http://aei.pitt.edu/1720/1/Howell.pdf>, accesat la data de 27 aprilie 2024.
- Iacob, Dragoș Dumitru, *Romania and the Romanian Armed Forces: 20 years in NATO*, în Romanian Military Thinking, no. 1, 2024, p. 8, disponibil la: <https://en-gmr.mapn.ro/webroot/fileslib/upload/files/arhiva%20reviste/RMT/2024/1/IACOB.pdf>, accesat la data de 7 septembrie 2024.
- Ikle, Fred Charles, *How Nations Negotiate*, Kraus Reprint, 1976, disponibil la [https://books.google.co.uk/books/about/How\\_Nations\\_Negotiate.html?id=FoZCAAAAI\\_AAJ&redir\\_esc=y](https://books.google.co.uk/books/about/How_Nations_Negotiate.html?id=FoZCAAAAI_AAJ&redir_esc=y), accesat la data de 23.04.2024.
- Ioan-Franc, Valeriu, Comisia de fundamentare a strategiei naționale de dezvoltare economică, *Declarația de la Snagov (1995)*, Centrul de informare și documentare economică, București, 2000, disponibil la: <https://www.cdep.ro/pdfs/snagov95.pdf>, accesat la data de 16 decembrie 2023.
- Incalțărău, Cristian; Maha, Sorin, *Romania's EU Accession Impact on the Development of Romanian Economy*, CES Working Papers, Alexandru Ioan Cuza University of Iasi, Centre for European Studies, Vol. 2, No. 1, Iași, 2010.
- Juzova, Jana, *Gradual integration process: towards restoring effectiveness and credibility of EU enlargement*, Analysis in EUROPEUM Institute for European Policy, 2023, p. 14, disponibil la: <https://europeum.org/data/articles/gradual-integration-process-towards-restoring-effectiveness-and-credibility-of-eu-enlargement-1.pdf>, accesat la data de 4 ianuarie 2024.
- Kahraman, Sevilay, *The European Union and the challenge of enlargement*, in Marmara Journal of European Studies, Vol. 5, Nr. 1-2, 1997, disponibil la: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1525>, accesat la data de 9 ianuarie 2024.
- Karjalainen, Tyyne, *EU Enlargement in Wartime Europe. Three dimensions and scenarios*, Finnish Institute of International Affairs Working Paper, 2023, disponibil la: [https://www.fiaa.fi/wp-content/uploads/2023/10/wp136\\_eu-enlargement-in-wartime-europe.pdf](https://www.fiaa.fi/wp-content/uploads/2023/10/wp136_eu-enlargement-in-wartime-europe.pdf), accesat la data de 22 februarie 2024.

- Lavadoux, Frank, Grasset, Marion-Valérie, „*Strategic planning tools for European negotiators to defend their national interests in the Council of the European Union*”, disponibil la [https://www.eipa.eu/wp-content/uploads/2021/10/FLA\\_WorkingPaper2013\\_W\\_02.pdf](https://www.eipa.eu/wp-content/uploads/2021/10/FLA_WorkingPaper2013_W_02.pdf), accesat la data de 23.04.2024.
- Leppert, Rebecca, *How exactly do countries join the EU?*, in Pew Research Center, 2022, disponibil la: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2022/07/26/how-exactly-do-countries-join-the-eu/>, accesat la data de 20 martie 2024.
- Lippert, Barbara, EU Enlargement: Geopolitics Meets Integration Policy, in Stiftung Wissenschaft und Politik Comment, no. 1, 2024, p. 4, disponibil la: <https://www.swp-berlin.org/10.18449/2024C01/>, accesat la data de 2 martie 2024.
- Long, David, *The Why and How EU Enlargement*, Working Paper, No. 16, 1997, disponibil la: <https://www.files.ethz.ch/isn/46394/WP16.pdf>, accesat la data de 1 ianuarie 2024.
- Ludlow, Piers, *Challenging French Leadership in Europe: Germany, Italy, the Netherlands and the Outbreak of the Empty Chair Crisis of 1965-1966*, in Contemporary European History, vol. 8, no. 2, 1999, disponibil la: <http://www.jstor.org/stable/20081703>, accesat la data de 30 decembrie 2023.
- Ludlow, Piers, *European integration in the 1980s: on the way to Maastricht*, publicat în Journal of European integration history, 2012, disponibil la: <https://eprints.lse.ac.uk/46854/1/European%20integration%20in%20the%201980s%20%28lsero%29.pdf>, accesat la data de 21.08.2024.
- Ludlow, Piers, *Hard-won but Vital: EU Enlargement in Historical Perspective*, in Luc-Andre Brunet, *The Crisis of EU enlargement*, IDEAS Special Reports, 2013, p. 13, disponibil la <https://www.lse.ac.uk/ideas/Assets/Documents/reports/LSE-IDEAS-Crisis-of-EU-Enlargement.pdf>, accesat la data de 7 ianuarie 2024.
- Maresceau Marc, *Pre-accession*, in Marise Cremona (ed.), *The Enlargement of the European Union*, Oxford Academic, no. 22 Mar. 2012, disponibil online la: <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199260942.003.0002>, accesat la data de 13 aprilie 2024.
- Marktler, Tanja, *The Power of the Copenhagen Criteria*, în Croatian Yearbook of European Law and Policy, nr. 2, 2006, disponibil la:

- [https://www.researchgate.net/publication/27212282\\_The\\_Power\\_of\\_the\\_Copenhagen\\_Criteria](https://www.researchgate.net/publication/27212282_The_Power_of_the_Copenhagen_Criteria), accesat la data de 3 decembrie 2023.
- Menant, Fabien, *Comment l'élargissement transforme-t-il l'Europe ?*, p. 9, disponibil la [https://www.diplomatie.gouv.fr/IMG/pdf/carnetscaps13fm\\_cle088174.pdf](https://www.diplomatie.gouv.fr/IMG/pdf/carnetscaps13fm_cle088174.pdf), accesat la data de 05 mai 2024.
- Meunier, Sophie, Nicolaidis, Kalypso, *The European Union as a conflicted trade power*, in *Journal of European Public Policy*, Routledge Taylor\_Francis Group, 2006, p. 907.
- Miller, Vaughne, *How much legislation comes from Europe?*, Research paper 10/62, 2010, disponibil la: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/RP10-62/RP10-62.pdf>, accesat la data de 10 iunie 2023.
- Moravcsik, Andrew, *Negotiating the Single European Act: national interests and conventional statecraft in the European Community*, disponibil la <https://www.princeton.edu/~amoravcs/library/sea.pdf>, accesat la data de 22.08.2024.
- Mureșan, Liviu, (coord.), *Politica europeană de securitate și apărare – element de influențare a acțiunilor României în domeniul politicii de Securitate și apărare*, Studiul nr. 4, Institutul European din România, București, 2004, p. 65, disponibil la: [http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/Pais2\\_studiu\\_4\\_ro.pdf](http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/Pais2_studiu_4_ro.pdf), accesat la data de 30 august 2024.
- Neville, Ann (coord.), *Ireland and Denmark in the EU. Fiftieth anniversary of accession*, in *European Union History Series*, European Parliamentary Research Service, 2022, disponibil online la: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/698877/EPRS\\_BRI\(2022\)698877\\_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/698877/EPRS_BRI(2022)698877_EN.pdf), accesat la data de 7 aprilie 2024.
- Nicolaides, Phedon, *Negotiating effectively for accession to the European Union: realistic expectations, feasible targets, credible arguments*, EIPA Scope, No. 1, 1998, disponibil la: [http://aei.pitt.edu/778/1/scop98\\_1\\_2.pdf](http://aei.pitt.edu/778/1/scop98_1_2.pdf), accesat la data de 1 mai 2024.
- O'Brennan, John, *Enlargement Fatigue and its Impact on the Enlargement Process in the Western Balkans*, in Luc-Andre Brunet, *op. cit.*, IDEAS Special Reports, 2013, disponibil la <https://www.lse.ac.uk/ideas/Assets/Documents/reports/LSE-IDEAS-Crisis-of-EU-Enlargement.pdf>, accesat la data de 7 ianuarie 2024.

- O'Brennan, John, *On the slow train to nowhere? The European Union, 'enlargement fatigue' and the western Balkans*, in *European Foreign Affairs Review*, 19 no. 2, 2014, disponibil la: <https://core.ac.uk/download/pdf/297023653.pdf>, accesat la data de 7 ianuarie 2024.
- Olli, Rehn, *Enlargement of the European Union – the Tasks and Challenges Ahead*, in *Medzinárodné Otázky* 14, no. 1 2005, disponibil la: <http://www.jstor.org/stable/44963598>, accesat la data de 9 februarie 2024.
- Olsen, Johan, *The many faces of Europeanization*, *Journal of Common Market Studies*, Volume 40 (5), Oxford, p. 923, *apud* Schneider Moritz, *Europeanization beyond the EU: The Dynamics of Europeanization in the Southern Mediterranean Partner States*, in *L'Europe en Formation*, vol. 356, no. 2, 2010.
- Papadimitriou, Dimitris; Gateva, Eli, *Between Enlargement-led Europeanisation and Balkan Exceptionalism: an appraisal of Bulgaria's and Romania's entry into the European Union*, GreeSE Paper No. 25, Hellenic Observatory Papers on Greece and Southeast Europe, 2009.
- Petrică, Bogdana, *L'adhésion à l'Union européenne, les négociations entre le Centre et la Périphérie*, disponibil la [https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/37856/ssoar-annunivbuch-2009-petrica-Ladhesion\\_a\\_lUnion\\_europeenne\\_les.pdf?sequence=1](https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/37856/ssoar-annunivbuch-2009-petrica-Ladhesion_a_lUnion_europeenne_les.pdf?sequence=1), accesat la data de 19 aprilie 2024.
- Petrov, Roman, *The External Dimension of the Acquis Communautaire*, European University Institute Max Weber Programme, EUI Working Paper MWP No. 2007/02, disponibil la: [https://www.researchgate.net/publication/228322952\\_The\\_External\\_Dimension\\_of\\_the\\_Acquis\\_Communautaire](https://www.researchgate.net/publication/228322952_The_External_Dimension_of_the_Acquis_Communautaire), accesat la data de 1 iunie 2023.
- Pirro, Ellen; Zeff, Eleanor, *Europeanization, European Integration, and Globalization*, *The Whitehead Journal of Diplomacy and International Relations*, 2005, disponibil la: [https://ciaotest.cc.columbia.edu/olj/shjdir/v6n1/shjdir\\_v6n1k.pdf](https://ciaotest.cc.columbia.edu/olj/shjdir/v6n1/shjdir_v6n1k.pdf), accesat la data de 22 aprilie 2024.
- Pisani-Ferry, Jean (coord), *One size does not fit all: European integration by differentiation*, PolicyBrief in Bruegel, 2018, disponibil la: <https://www.bruegel.org/policy-brief/one-size-does-not-fit-all-european-integration-differentiation>, accesat la data de 23 februarie 2024.
- Piedrafita, Sonia; Torreblanca, Jose, *The three logics of EU enlargement: interests, identities and arguments*, in *Politique Européenne*, Vol. 15, no. 1, 2005, disponibil la:

- <https://www.cairn.info/revue-politique-europeenne-2005-1-page-29.htm>, accesat la data de 01 ianuarie 2024.
- Pollack, Mark, *Europe united? The impact of the EU's eastern enlargement, five year on*, in Sage Journals, Vol. 8, Issue 2, disponibil la: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1007/s12290-009-0100-z>, accesat la data de 30 martie 2024.
- Pop, Ioan-Aurel, *Vocația occidentală a românilor*, în Jurnalul Istoriei și Geografiei PLURAL, Vol. III, nr. 2, Chișinău, 2015, disponibil online: <https://plural.upsc.md/wp-content/uploads/2016/03/16-Ioan-Aurel-Pop.pdf>, accesat la data de 1 octombrie.2023.
- Popescu, Andrei, *Rolul Consiliului Legislativ în procesul armonizării legislației române cu acquis-ul comunitar. Realități și perspective*, în Sorin Popescu (coord.), Consiliul Legislativ - 10 ani de activitate (Studii, opinii, informări), Buletin de informare legislativă, nr. 1, București, 2006, p. 17, disponibil la: [http://www.clr.ro/download/buletine/buletin\\_informare\\_legislativa\\_2006/Buletin\\_1\\_2006.pdf](http://www.clr.ro/download/buletine/buletin_informare_legislativa_2006/Buletin_1_2006.pdf), accesat la data de 14 august 2024.
- Preston, Christopher, *Enlargement and Integration in the European Union*, Ed. Routledge, Londra, 1997, disponibil la: <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9780203195871/enlargement-integration-european-union-david-clark>, accesat la data de 17 decembrie 2023.
- Reljić, Dušan, *European Union and its enlargement policy – European Purgatory in Four Circles*, in The Balkans in Europe Policy Advisory Group (BiEPAG), 2023, disponibil la: <https://www.biepag.eu/blog/european-union-and-its-enlargement-policy-european-purgatory-in-four-circles/>, accesat la data de 20 martie 2024.
- Sadeleer, Katja, *Accession negotiations in the areas of Chapter 2 “Freedom of movement for workers” and Chapter 19 “Social policy and employment”*, disponibil la [https://www.coe.int/t/dg3/sscssr/Source/POD\\_KATJA.pdf](https://www.coe.int/t/dg3/sscssr/Source/POD_KATJA.pdf), accesat la data de 06.05.2024.
- Salm, Christian, *The European Parliament and Greece's accession to the European Community*, Briefing in European Parliament History Series, 2021, disponibil la: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/679064/EPRS\\_BRI\(2021\)679064\\_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/679064/EPRS_BRI(2021)679064_EN.pdf), accesat la data de 12 ianuarie 2024.

- Scarpitta, Lara, *Justice and Home Affairs and Romania's Accession to the European Union*, Octombrie 2008, disponibil la <https://theses.bham.ac.uk/id/eprint/473/>, accesat la data de 08 mai 2024.
- Schimmelfennig, Frank, Sedelmeier, Ulrich, *The Politics of EU Enlargement: Theoretical and Comparative Perspectives*, in Frank Schimmelfennig and Ulrich Sedelmeier (eds), *The Politics of European Union Enlargement: Theoretical Approaches*, New York : Routledge, 2005, Routledge Advances in European Politics, Vol. 30, disponibil la: <https://hdl.handle.net/1814/3521>, accesat la data de 21 martie 2024.
- Schizas, Emmanuel; Vidali, Mara, Saravakos, Constantinos, *Does accession process to European Union lead to more economic freedom? Empirical evidence on the EU enlargement between 2000 and 2007*, in Constantinos Saravakos, *Eu accession and economic Freedom: an emirical analysis of the effect of EU membership and its antecedents on economic freedom*, Published by the European Liberal Forum (ELF), Athens, 2020, disponibil la: <https://liberalforum.eu/wp-content/uploads/2021/07/EU-Accession-and-Economic-Freedom.pdf>, accesat la data de 20 ianuarie 2024.
- Sedelmeier, Ulrich, *Europe after the Eastern Enlargement of the European Union: 2004-2014*, in Heinrich Boll Stiftung, 2014, disponibil la: <https://eu.boell.org/en/2014/06/10/europe-after-eastern-enlargement-european-union-2004-2014>, accesat la data de 05 ianuarie 2024.
- Seperic, Darko, *To Europe and back – The Croatian EU accession process and its outcomes*, in SEER Journal for Labour and Social Affairs in Eastern Europe, nr. 4, 2011, disponibil la: [https://www.nomos-elibrary.de/10.5771/1435-2869-2011-4-463.pdf?download\\_full\\_pdf=1](https://www.nomos-elibrary.de/10.5771/1435-2869-2011-4-463.pdf?download_full_pdf=1), accesat la data de 15 ianuarie 2024.
- Silva, Stephen; Beers Sampson, Aaron, *Acquis Communautaire and European Exceptionalism: A Genealogy*, în ACES Working Paper 2003, CES Working Paper Series, 2003, disponibil la: <http://aei.pitt.edu/8961/1/2003.1.pdf>, accesat la data de 2 iunie 2023.
- Spinant, Daniela, *Vedrine big bang bid sparks controversy and joy*, in EUobserver, 2001, disponibil la: <https://euobserver.com/news/4254>, accesat la data de 26 martie 2024.
- Stanicek B., Przetacznik; Albaladejo Roman, *Enlargement policy: Reforms and challenges ahead. EPRS*, European Parliamentary Research Service. Briefing, 2020, disponibil la: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/757575/EPRS\\_BRI\(2023\)757575\\_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/757575/EPRS_BRI(2023)757575_EN.pdf), accesat la data de 15 februarie 2024.

Stănescu, Simona Maria, *International negotiations as strategic factors with influence on the configuration of the social policy in Romania*, în *Calitatea Vieții*, XXV, nr. 4, 2014, disponibil la: <http://www.revistacalitateavietii.ro/2014/CV-4-2014/08.pdf>, accesat la data de 10 mai 2024.

Stănescu, Vasile, *Societatea civilă în fața globalizării*, ESEN-2 Integrarea României în Uniunea Europeană, Academia Română, București, 2015, disponibil la: [http://www.cide.ro/caiet\\_10.pdf](http://www.cide.ro/caiet_10.pdf), accesat la data de 16 mai 2024.

Stratulat, Corina; Lavrelashvili, Teona, *From rhetoric to action on enlargement: A three-pronged way forward*, Commentary in European Policy Centre, 2023, disponibil la: <https://www.epc.eu/en/Publications/From-rhetoric-to-action-on-enlargement-A-three-pronged-way-forward~538cac>, accesat la data de 9 ianuarie 2024.

Surubaru, Neculai-Cristian; Nitoiu, Cristian, *One decade onwards: assessing the impact of European Union membership on Bulgaria and Romania*, in *European Politics and Society* 22:2, disponibil la: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/15705850902899156>, accesat la data de 26 martie 2024.

Szolucha, Anna, *The EU and Enlargement Fatigue: Why Has the European Union Not Been Able to Counter Enlargement Fatigue?*, in *Journal of Contemporary European Research*, Vol. 6, Issue 1, 2010, p.1, disponibil la: [https://pdfs.semanticscholar.org/dd03/2e2dbc92e6ba67a9b7091f32c7da5e26c7bd.pdf?\\_gl=1\\*wjdpop\\*\\_ga\\*Mjc1NzI5MTYyLjE3MDQyMTE2NDg.\\*\\_ga\\_H7P4ZT52H5\\*MTcwNDY0OTA0Ny4yLjAuMTcwNDY0OTA0OC41OS4wLjA](https://pdfs.semanticscholar.org/dd03/2e2dbc92e6ba67a9b7091f32c7da5e26c7bd.pdf?_gl=1*wjdpop*_ga*Mjc1NzI5MTYyLjE3MDQyMTE2NDg.*_ga_H7P4ZT52H5*MTcwNDY0OTA0Ny4yLjAuMTcwNDY0OTA0OC41OS4wLjA), accesat la data de 05 ianuarie 2024.

Terpan, Fabien, *Soft Law in the European Union - The Changing Nature of EU Law*, în *European Law Journal*, nr. 21 (1), 2015, disponibil la: [https://shs.hal.science/halshs-00911460/preview/SPGWP\\_N7.pdf](https://shs.hal.science/halshs-00911460/preview/SPGWP_N7.pdf), accesat la data de 9 iunie 2023.

Tilev, Dragan, *The New EU Enlargement Methodology, Enhancing the Enlargement Process*, 2020, disponibil la <https://idscs.org.mk/en/portfolio/the-new-eu-enlargement-methodology-enhancing-the-accession-process/>, accesat la data de 06.05.2024.

Tilev, Dragan; Nechev, Zoran; Međak, Vladimir; Čela, Alba; Emini, Donika; Džananović, Nedžma; Mumin, Nikola and Gjeta, Altin., *The European Union New Methodology and its*

- long-term impact on accession negotiations*, mai 2021, disponibil la [https://humanityinaction.org/wp-content/uploads/2022/02/A5\\_The-European-Union-New-Methodology-and-its-long-term-impact-on-accession-negotiations.pdf](https://humanityinaction.org/wp-content/uploads/2022/02/A5_The-European-Union-New-Methodology-and-its-long-term-impact-on-accession-negotiations.pdf), accesat la data de 08.05.2024.
- Titievskaja, Jana, *EU Trade Policy: Frequently Asked Questions*, In-Depth Analysis, European Parliamentary Research Service, Brussels, 2019, pp. 5-6, disponibil la: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2019/642229/EPRS\\_IDA\(2019\)642229\\_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2019/642229/EPRS_IDA(2019)642229_EN.pdf), accesat la data de 10 august 2024.
- Vidotto Labastie, Cecilia, *The EU Enlargement Process*, Institut Montaigne, 2023, disponibil online la: <https://www.institutmontaigne.org/en/expressions/eu-enlargement-process>, accesat la data de 10 martie 2024.
- Vinhas de Souza, Lucio, *Unresolved business: Enlarging the EU towards Moldova and Ukraine (and perhaps Georgia)*, in The Centre for Economic Policy Research (CEPR), disponibil la: <https://cepr.org/voxeu/columns/unresolved-business-enlarging-eu-towards-moldova-and-ukraine-and-perhaps-georgia>, accesat la data de 2 februarie 2024.
- Woyke, Wichard, *Germany and the EU-Eastern Enlargement*, in Wilfried Loth, Nicolae Păun, *Disintegration and Integration in East-Central Europe (1919-post-1989)*, Nomos Verlagsgesellschaft Publishing House, disponibil la: [https://www.jstor.org/stable/pdf/j.ctv941wbr.26.pdf?refreqid=fastly-default%3A39b550dfc5dd9e04ff42f8c52f618dac&ab\\_segments=0%2Fbasic\\_search\\_gsv%2Fcontrol&origin=&initiator=search-results&acceptTC=1](https://www.jstor.org/stable/pdf/j.ctv941wbr.26.pdf?refreqid=fastly-default%3A39b550dfc5dd9e04ff42f8c52f618dac&ab_segments=0%2Fbasic_search_gsv%2Fcontrol&origin=&initiator=search-results&acceptTC=1), accesat la data de 01 ianuarie 2024.
- Ziller, Jacques, *Integration of the Acquis Communautaire into the legal order of new and future member states*, în Comisia Europeană for Democracy through Law (Venice Commission), *The impact of the enlarged European Union on new member states and prospects for further enlargement*, 2005, disponibil la: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-UDT\(2005\)032-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-UDT(2005)032-e), accesat la data de 1 decembrie 2023.

#### 4. Documente

Actul unic European, disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:11986U/TXT>, accesat la data de 1 iunie 2023.

Banka Slovenije, *History of economic integration in the EU*, disponibil la: <https://www.bsi.si/en/about-us/eurosystem/economic-and-monetary-union/history-of-economic-integration-in-the-eu>, accesat la data de 21 august 2024.

Comisia Europeană, 1998 Regular Report from the Commission on Romania's Progress Towards Accession, pp. 41-42, disponibil la: [https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/68d1b012-9821-43e7-9c1f-efd3b2984878\\_en?filename=romania\\_en.pdf](https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/68d1b012-9821-43e7-9c1f-efd3b2984878_en?filename=romania_en.pdf), accesat la data de 23 iulie 2024.

Comisia Europeană, 1999 Regular Report from the Commission on Romania's Progress Towards Accession, pp. 56-57, disponibil la: [https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/d3e682dd-c422-4177-9d78-5a4dbd371861\\_en?filename=romania\\_en.pdf](https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/d3e682dd-c422-4177-9d78-5a4dbd371861_en?filename=romania_en.pdf), accesat la data de 23 iulie 2024.

Comisia Europeană, 2000 Regular Report from the Commission on Romania's Progress Towards Accession, pp. 79-80, disponibil la: [https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/0d44c2c4-8bb8-4333-a3c4-9e9674404876\\_en?filename=ro\\_en.pdf](https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/0d44c2c4-8bb8-4333-a3c4-9e9674404876_en?filename=ro_en.pdf), accesat la data de 25 iulie 2024.

Comisia Europeană, 2001 Regular Report from the Commission on Romania's Progress Towards Accession, pp. 91-92, disponibil la: [https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/5938630a-8544-47bb-98fd-d35fc629f32d\\_en?filename=ro\\_en.pdf&prefLang=et](https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/5938630a-8544-47bb-98fd-d35fc629f32d_en?filename=ro_en.pdf&prefLang=et), accesat la data de 25 iulie 2024.

Comisia Europeană, 2002 Regular Report from the Commission on Romania's Progress Towards Accession, pp. 117-119, disponibil la: [https://mfinante.gov.ro/documents/35673/228074/regular\\_report2002.pdf](https://mfinante.gov.ro/documents/35673/228074/regular_report2002.pdf), accesat la data de 25 iulie 2024.

Comisia Europeană, 2003 Regular Report from the Commission on Romania's Progress Towards Accession, pp. 109-111, disponibil la: [https://mfinante.gov.ro/documents/35673/228074/regular\\_report2003.pdf](https://mfinante.gov.ro/documents/35673/228074/regular_report2003.pdf), accesat la data de 25 iulie 2024.

Comisia Europeană, 2004 Regular Report from the Commission on Romania's Progress Towards Accession, pp. 134-136, disponibil la: [https://mfinante.gov.ro/documents/35673/228074/regular\\_rep\\_ro\\_041006.pdf](https://mfinante.gov.ro/documents/35673/228074/regular_rep_ro_041006.pdf), accesat la data de 25 iulie 2024.

Comisia Europeană, Romania 2005 Comprehensive Monitoring Report, Brussels, pp. 74-74, disponibil la: [https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/55f8b573-3cf3-4fc1-a05a-12a0cb546b72\\_en?filename=sec1354\\_cmr\\_master\\_ro\\_college\\_en.pdf&prefLang=ro](https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/55f8b573-3cf3-4fc1-a05a-12a0cb546b72_en?filename=sec1354_cmr_master_ro_college_en.pdf&prefLang=ro), accesat la data de 26 iulie 2024.

Comisia Europeană, *ABC-ul dreptului Uniunii Europene*, Martie 2023, disponibil la <https://op.europa.eu/webpub/com/abc-of-eu-law/ro/>, accesat la data de 20 aprilie 2024.

Comisia Europeană, Agenda 2000 – *Volume I – Communication: For a stronger and wider Union*, Strasbourg, 1997, disponibil la: [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/DOC\\_97\\_6](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/DOC_97_6), accesat la data de 10 iunie 2023.

Comisia Europeană, Agenda 2000 – *Commission Opinion on Romania's Application for Membership of the European Union*, Brussels, 1997, disponibil la: [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/DOC\\_97\\_18](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/DOC_97_18), accesat la data de 10 mai 2024.

Comisia Europeană, *Commission prepares for pre-enlargement reforms and policy reviews*, Press release, 20 martie 2024, disponibil la: [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip\\_24\\_1568](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_1568), accesat la data de 20 martie 2024.

Comisia Europeană, Comunicare către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor, „Consolidarea procesului de aderare – O perspectivă credibilă de aderare la UE pentru Balcanii de Vest, COM (2020) 57, Bruxelles, 5 februarie 2020.

Comisia Europeană, Comunicarea din 2023 privind politica de extindere a UE către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, COM (2023) 690, Bruxelles, 2023.

Comisia Europeană, *Continuing enlargement – Strategy paper and Report for the EC on the progress towards accession by Bulgaria, Romania and Turkey*, COM (2003) 676, 2003, disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52003DC0676>, accesat la data de 10 mai 2024.

Comisia Europeană, Directorate-General for Economic and Financial Affairs, *Five years of an enlarged EU: Economic achievements and challenges*, European Economy no. 1, 2009, p. 6, disponibil la: [https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2019-01/publication14078\\_en.pdf](https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2019-01/publication14078_en.pdf), accesat la data de 2 martie 2024.

Comisia Europeană, Direcția Generală de Extindere – Republica Cehă, Ungaria, Slovacia, Slovenia, Echipa Ungaria, despre *Libera circulație a persoanelor – Ghid practic pentru o Uniune Europeană extinsă*, disponibil la [http://europa.eu.int/comm/enlargement/negotiations/chapters/chap2/free\\_movement\\_of\\_persons\\_fr.pdf](http://europa.eu.int/comm/enlargement/negotiations/chapters/chap2/free_movement_of_persons_fr.pdf), accesat la data de 25 aprilie 2024.

Comisia Europeană, Eurobarometru Standard 100, octombrie 2023-noiembrie 2023, publicat în decembrie 2023, disponibil la: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3053>, accesat la data de 16 decembrie 2023.

Comisia Europeană, Commission Opinion on Romania's application for membership of the European Union, 1997, p. 36, disponibil la: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1a2a76c3-ce04-4176-9a70-be6379679d22>, accesat la data de 1 decembrie 2023.

Comisia Europeană, Ghid practic pentru o Uniune Europeană extinsă, disponibil la [http://europa.eu.int/comm/enlargement/negotiations/chapters/chap2/free\\_movement\\_of\\_persons\\_fr.pdf](http://europa.eu.int/comm/enlargement/negotiations/chapters/chap2/free_movement_of_persons_fr.pdf), accesat la data de 05 mai 2024.

Comisia Europeană, *Reports on progress towards accession by each of the candidate countries*, Composite Paper, 17 December 1998, disponibil la: [http://aei.pitt.edu/44636/1/composite\\_1998.pdf](http://aei.pitt.edu/44636/1/composite_1998.pdf), accesat la data de 22 mai 2024.

Comisia Europeană, Rapoartele anuale ale Comisiei cu privire la monitorizarea aplicării dreptului Uniunii Europene pot fi consultate aici [https://commission.europa.eu/publications/annual-reports-monitoring-application-eu-law\\_en](https://commission.europa.eu/publications/annual-reports-monitoring-application-eu-law_en), accesat la data de 26 august 2024.

Comisia Europeană, *Understanding Enlargement, The European Union's enlargement policy*, disponibil la:

[https://www.ab.gov.tr/files/ardb/evt/1\\_avrupa\\_birligi/1\\_6\\_raporlar/1\\_3\\_diger/enlargement/European\\_Commission\\_Understanding\\_Enlargement\\_The\\_European\\_Unions\\_enlargement\\_policy.pdf](https://www.ab.gov.tr/files/ardb/evt/1_avrupa_birligi/1_6_raporlar/1_3_diger/enlargement/European_Commission_Understanding_Enlargement_The_European_Unions_enlargement_policy.pdf), accesat la data de 01 mai 2024.

Comisia Europeană, *The Period of Reflection and Plan D* (Com(2006) 212, p. 1, disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0212:FIN:EN:PDF>, accesat la data de 3 martie 2024.

Comisia Europeană, *Towards the enlargend Union, Strategy Paper and Report on the Comisia Europeană on the progress towards accession by each of the candidate countries*, Brussels, 9.10.2002, COM(2002) 700 final, p. 30, disponibil la: [http://aei.pitt.edu/44640/1/strategy\\_2002.pdf](http://aei.pitt.edu/44640/1/strategy_2002.pdf), accesat la data de 20 mai 2024.

Concluziile Președinției Consiliului (Danemarca) din 20 aprilie 1979, Anexa D, disponibil la: [https://www.consilium.europa.eu/media/20773/copenhagen\\_april\\_1978\\_eng\\_.pdf](https://www.consilium.europa.eu/media/20773/copenhagen_april_1978_eng_.pdf), accesat la data de 12 ianuarie 2024.

Concluziile Președinției Consiliului European de la Essen, decembrie 1994, disponibil la <http://ue.eu.int/newsroom/LoadDoc.asp?BID=76&DID=54761&from=&LANG=9>, accesat la data de 02 mai 2024.

Concluziile Președinției Daneze din 21-22 iunie 1993, pot fi consultate accesând următorul link: <https://www.europarl.europa.eu/enlargementnew/europeancouncil/pdf/copen.pdf>, accesat la data de 3 decembrie 2023.

Consiliul Uniunii Europene, *Conclusions of the Presidency, Brussels Consiliul European*, 16-17.12.2004, disponibil la: [https://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms\\_Data/docs/pressData/en/ec/83201.pdf](https://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/83201.pdf), accesat la data de 21 aprilie 2024.

Documentele Consiliului European de la Maastricht (9-10 decembrie 1991), disponibil online la [http://aei.pitt.edu/1418/1/Maastricht\\_dec\\_1991.pdf](http://aei.pitt.edu/1418/1/Maastricht_dec_1991.pdf), accesat la data de 13 ianuarie 2024.

Documents concerning the accession of the Hellenic Republic to the European Communities, Official Journal of the European Union, L 291, Volume 22, 19 November 1979, disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:1979:291:TOC>, accesat la data de 2 iunie 2023.

Documents concerning the accession of the Kingdom of Spain and the Portuguese Republic to the European Communities, Official Journal of the European Union, L 302, Volume 28, 15

November 1985, disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:L:1985:302:FULL&from=EN>, accesat la data de 2 iunie 2023.

EUR-Lex, „*Criteriile de aderare (criteriile de la Copenhaga)*”, disponibil la <https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/glossary/accesion-criteria-copenhagen-criteria.html>, accesat la data de 01 iunie 2024.

EUR-Lex, *Extinderea din 2004: provocarea ridicată de o Uniune Europeană cu 25 de membri*, disponibil la <https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/the-2004-enlargement-the-challenge-of-a-25-member-eu.html>, accesat la data de 04.05.2024.

Consiliul European, Conclusions of the Presidency, Cologne, 3-4.12.1999, disponibil la: [https://www.europarl.europa.eu/summits/kol1\\_en.htm](https://www.europarl.europa.eu/summits/kol1_en.htm), accesat la data de 21 aprilie 2024.

Consiliul European, Conclusions of the Presidency, Helsinki 10-11.12.1999, disponibil la: [https://www.europarl.europa.eu/summits/hell1\\_en.htm](https://www.europarl.europa.eu/summits/hell1_en.htm), accesat la data de 21 aprilie 2024.

Consiliul European, Conclusions of the Presidency, Luxembourg, 12-13.12.1997, disponibil la: [https://www.europarl.europa.eu/summits/lux1\\_en.htm](https://www.europarl.europa.eu/summits/lux1_en.htm), accesat la data de 21 aprilie 202.

Consiliul European, Conclusions of the Presidency, Seville, 21-22.06.2002, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/media/20928/72638.pdf>, accesat la data de 23 mai 2024.

Consiliul European, Copenhagen, 12 and 13 December 2002, Presidency Conclusions, disponibil online la: <https://www.consilium.europa.eu/media/20906/73842.pdf>, accesat la data de 11 ianuarie 2024.

Consiliul European, Rome, 14 and 15 December 1990, Presidency Conclusions (Part 2), concerning relations with the Soviet Union and the countries of Central and Eastern Europe, disponibil online la: [https://www.consilium.europa.eu/media/20545/1990\\_december\\_-\\_rome\\_eng\\_part\\_ii.pdf](https://www.consilium.europa.eu/media/20545/1990_december_-_rome_eng_part_ii.pdf), accesat la data de 11 ianuarie 2024.

Consiliul European, *Foreign Relations*, „*New poll: Europeans open to Ukraine joining the EU despite security risks, but cool on further enlargement of the bloc ahead of crucial Consiliul European Summit*”, disponibil la: <https://ecfr.eu/publication/europeans-open-to-ukraine-joining-the-eu-despite-security-risks/>, accesat la data de 29 martie 2024.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Raportul CSAT privind activitatea desfășurată în anul 2007, p. 6.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Raportul CSAT privind activitatea desfășurată în anul 2008, pp. 6-7.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Raportul CSAT privind activitatea desfășurată în anul 2009, pp. 8-9.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Raportul CSAT privind activitatea desfășurată în anul 2010, pp. 9-10.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Raportul CSAT privind activitatea desfășurată în anul 2011, pp. 5-6.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Raportul CSAT privind activitatea desfășurată în anul 2012, pp. 9-10.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Raportul CSAT privind activitatea desfășurată în anul 2013, pp. 14-16.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Raportul CSAT privind activitatea desfășurată în anul 2014, pp. 16-17.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Raportul CSAT privind activitatea desfășurată în anul 2015, pp. 21-22.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Raportul CSAT privind activitatea desfășurată în anul 2016, p. 14.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Raportul CSAT privind activitatea desfășurată în anul 2017, pp. 15-16.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Raportul CSAT privind activitatea desfășurată în anul 2018.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Raportul CSAT privind activitatea desfășurată în anul 2019.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Raportul CSAT privind activitatea desfășurată în anul 2020.

European University Institute, Florence, Robert Schuman Centre, *"Preparing for the Acquis Communautaire: Report of the Working Group on the Eastward Enlargement of the European Union,"* Chairman: Horst Gunter Krenzler, Rapporteur: Michelle Everson, Policy Papers, RSC No. 98/6 preparing for the Acquis Communautaire (Florence: European University Institute, 1998), 30 April - 1 May 1998, disponibil la: [file:///Users/liviu-vasileserban/Downloads/1998\\_EUI%20WP\\_Policy\\_papers\\_006-1.pdf](file:///Users/liviu-vasileserban/Downloads/1998_EUI%20WP_Policy_papers_006-1.pdf), accesat la data de 5 iunie 2023.

Eurostat, *EU population increases again after two years decrease*, 11 July 2023, disponibil la: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/edn-20230711-1>, accesat la data de 20 martie 2024.

Glosarul UE poate fi consultat accesând link-ul următor: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/acquis.html>, accesat la data de 2 iulie 2023.

Ministerul Afacerilor Externe, Doi ani de la declanșarea războiului de agresiune al Federației Ruse împotriva Ucrainei, Comunicat de presă, 2024, disponibil la: <https://www.mae.ro/node/64136>, accesat la data de 10 septembrie 2024.

Ministerul Afacerilor Externe, Poziția României referitoare la anexarea ilegală de către Rusia a unor teritorii ucrainene, Comunicat de presă, 2022, disponibil la: <http://moscova.mae.ro/romania-news/7776>, accesat la data de 10 septembrie 2024.

Ministerul Afacerilor Externe, Program multianual strategic privind cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară în perioada 2020-2023, disponibil la: [https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul\\_2020/pdf\\_2020/program\\_multianual\\_strategic\\_2020\\_2023\\_ro.pdf](https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2020/pdf_2020/program_multianual_strategic_2020_2023_ro.pdf), accesat la data de 10 septembrie 2024.

Ministerul Afacerilor Externe, Program multianual strategic de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară în perioada 2024-2027, disponibil la: [https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul\\_2024/pdf\\_2024/program\\_multianual\\_strategic\\_2024-2027\\_final.pdf](https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2024/pdf_2024/program_multianual_strategic_2024-2027_final.pdf), accesat la data de 10 septembrie 2024.

Ministerul Afacerilor Externe, Raportul național privind asistența pentru dezvoltare acordată de România în 2015, disponibil la: [https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul\\_2021/2021\\_pdf/raport\\_national\\_privind\\_asistenta\\_oficiala\\_pentru\\_dezvoltare\\_acordata\\_de\\_romania\\_in\\_2015.pdf](https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2021/2021_pdf/raport_national_privind_asistenta_oficiala_pentru_dezvoltare_acordata_de_romania_in_2015.pdf), accesat la data de 10 septembrie 2024, pp. 21-28.

Ministerul Afacerilor Externe, Raportul național privind asistența pentru dezvoltare acordată de România în 2016, disponibil la: [https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul\\_2021/2021\\_pdf/raport\\_national\\_privind\\_asistenta\\_oficiala\\_pentru\\_dezvoltare\\_acordata\\_de\\_romania\\_in\\_2016.pdf](https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2021/2021_pdf/raport_national_privind_asistenta_oficiala_pentru_dezvoltare_acordata_de_romania_in_2016.pdf), accesat la data de 10 septembrie 2024, pp. 7-13.

Ministerul Afacerilor Externe, Raportul național privind asistența pentru dezvoltare acordată de România în 2017, disponibil la: [https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul\\_2021/2021\\_pdf/raport\\_national\\_privind\\_a\\_sistenta\\_oficiala\\_pentru\\_dezvoltare\\_acordata\\_de\\_romania\\_in\\_2017.pdf](https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2021/2021_pdf/raport_national_privind_a_sistenta_oficiala_pentru_dezvoltare_acordata_de_romania_in_2017.pdf), accesat la data de 10 septembrie 2024, pp. 14-17.

Ministerul Afacerilor Externe, Raportul național privind asistența pentru dezvoltare acordată de România în 2018, disponibil la: [https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul\\_2021/2021\\_pdf/raport\\_national\\_privind\\_a\\_sistenta\\_oficiala\\_pentru\\_dezvoltare\\_acordata\\_de\\_romania\\_in\\_2018.pdf](https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2021/2021_pdf/raport_national_privind_a_sistenta_oficiala_pentru_dezvoltare_acordata_de_romania_in_2018.pdf), accesat la data de 10 septembrie 2024, pp. 17-19.

Ministerul Afacerilor Externe, Raportul național privind asistența pentru dezvoltare acordată de România în 2019, disponibil la: [https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul\\_2021/2021\\_pdf/raport\\_national\\_privind\\_a\\_sistenta\\_oficiala\\_pentru\\_dezvoltare\\_acordata\\_de\\_romania\\_in\\_2019.pdf](https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2021/2021_pdf/raport_national_privind_a_sistenta_oficiala_pentru_dezvoltare_acordata_de_romania_in_2019.pdf), accesat la data de 10 septembrie 2024, pp. 1-5.

Ministerul Afacerilor Externe, Raportul național privind asistența pentru dezvoltare acordată de România în 2020, disponibil la: [https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul\\_2022/2022\\_pdf/raport\\_national\\_aod\\_2020\\_ro.pdf](https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2022/2022_pdf/raport_national_aod_2020_ro.pdf), accesat la data de 10 septembrie 2024, pp. 3-6.

Ministerul Afacerilor Externe, Raportul național privind asistența pentru dezvoltare acordată de România în 2021, disponibil la: [https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul\\_2023/pdf\\_2023/2023.03.15\\_raport\\_aod\\_2021.pdf](https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2023/pdf_2023/2023.03.15_raport_aod_2021.pdf), pp. 33-34.

Ministerul Afacerilor Externe, Raportul național privind asistența pentru dezvoltare acordată de România în 2022, disponibil la: [https://www.mae.ro/sites/default/files/file/2024.01.29\\_raport\\_national\\_2022.pdf](https://www.mae.ro/sites/default/files/file/2024.01.29_raport_national_2022.pdf), pp. 43-45.

Ministerul Apărării Naționale, Carta Albă a Apărării, București, 2021, p. 14, disponibil la: <https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2021/03/CARTA-ALBA-A-APARARII-.pdf>, accesat la data de 4 septembrie 2024.

Ministerul Apărării Naționale, Raport privind activitatea desfășurată pentru anul 2010, în Monitorul Oficial nr. 144 din 9 mai 2011.

Ministerul Apărării Naționale, Raport privind activitatea desfășurată pentru anul 2011, în Monitorul Oficial nr. 358 din 11 octombrie 2012.

Ministerul Apărării Naționale, Raport privind activitatea desfășurată pentru anul 2012, în Monitorul Oficial nr. 408 din 10 octombrie 2013.

Ministerul Apărării Naționale, Raport privind activitatea desfășurată pentru anul 2013, în Monitorul Oficial nr. 457 din 7 august 2014.

Ministerul Apărării Naționale, Raport privind activitatea desfășurată pentru anul 2014, în Monitorul Oficial nr. 491 din 19 mai 2015.

Ministerul Apărării Naționale, Raport privind activitatea desfășurată pentru anul 2015, în Monitorul Oficial nr. 703 din 7 iunie 2015.

Ministerul Apărării Naționale, Raport privind activitatea desfășurată pentru anul 2016, în Monitorul Oficial nr. 533 din 21 aprilie 2017.

Ministerul Apărării Naționale, Raport privind activitatea desfășurată pentru anul 2017, în Monitorul Oficial nr. 650 din 3 iulie 2018.

Ministerul Apărării Naționale, Raport privind activitatea desfășurată pentru anul 2018, în Monitorul Oficial nr. 566 din 27 mai 2019.

Ministerul Apărării Naționale, Raport privind activitatea desfășurată pentru anul 2019, în Monitorul Oficial nr. 415 din 29 iunie 2020.

Ministerul Apărării Naționale, Raport privind activitatea desfășurată pentru anul 2020, în Monitorul Oficial nr. 552 din 18 iunie 2021.

Ministerul Apărării Naționale, Raport privind activitatea desfășurată pentru anul 2021, în Monitorul Oficial nr. 965 din 28 iulie 2022.

Ministerul Apărării Naționale, Raport privind activitatea desfășurată pentru anul 2022, în Monitorul Oficial nr. 220 din 24 mai 2023.

Ministerul Integrării Europene, Document de Politică și Strategie pentru anul 2002 și perspectiva 2003-2005, Anexa nr. 3/14, p. 2, disponibil la: [https://www.cdep.ro/proiecte/2001/500/60/3/anexa03\\_14\\_563.pdf](https://www.cdep.ro/proiecte/2001/500/60/3/anexa03_14_563.pdf), accesat la data de 23 mai 2024.

Office for Official Publications of the European Communities, Glossary – The reform of European Union in 150 definitions, Luxemburg, 1997, disponibil la: <https://termcoord.eu/wp-content/uploads/2016/07/glossary-the-reform-of-the-EU-in-150-definitions.pdf>, accesat la data de 10 iunie 2023.

Opinia Comisiei din 23 mai 1979 cu privir la cererea de aderare a Greciei la Comunitățile Europene, disponibil la: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L\\_.1979.291.01.0003.01.ENG&toc=OJ:L:1979:291:TOC](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.1979.291.01.0003.01.ENG&toc=OJ:L:1979:291:TOC), accesat la data de 13 ianuarie 2024.

Programul Național de Aderare la Uniunea Europeană, Vol. I, București, Iunie 2001, pp. 289-291, disponibil la: [http://arhiva.gov.ro/programul-national-de-aderare-la-uniunea-europeana\\_11a100009.html](http://arhiva.gov.ro/programul-national-de-aderare-la-uniunea-europeana_11a100009.html), accesat la data de 11 august 2024.

Robert Schuman, Declarație of 9 May, 1950, Fondation Robert Schuman, disponibil la: <https://www.robert-schuman.eu/en/declaration-of-9-may-1950>, accesat la data de 21 martie 2024.

Special Meeting of the Consiliul European, reproduced from the Bulletin of the European Communities, no. 4/1990, Central and Eastern Europe, par. 1.8., disponibil la: [http://aei.pitt.edu/1397/1/Dublin\\_april\\_1990.pdf](http://aei.pitt.edu/1397/1/Dublin_april_1990.pdf), accesat la data de 10 aprilie 2024.

Strategia Națională de Apărare a Țării din 2006, București, 2006, p. 30, disponibil la: [http://www.zulean.com/wp-content/uploads/2017/11/Strategia\\_nationala\\_de\\_aparare2010.pdf](http://www.zulean.com/wp-content/uploads/2017/11/Strategia_nationala_de_aparare2010.pdf), accesat la data de 10 aprilie 2024.

Strategia Națională de Apărare a Țării din 2010, București, 2010, p. 15, disponibil la: [http://www.zulean.com/wp-content/uploads/2017/11/Strategia\\_nationala\\_de\\_aparare2010.pdf](http://www.zulean.com/wp-content/uploads/2017/11/Strategia_nationala_de_aparare2010.pdf), accesat la data de 8 aprilie 2024.

Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2015-2019, București, 2015, p. 4, disponibilă la: [https://www.presidency.ro/files/userfiles/Strategia\\_Nationala\\_de\\_Aparare\\_a\\_Tarii\\_1.pdf](https://www.presidency.ro/files/userfiles/Strategia_Nationala_de_Aparare_a_Tarii_1.pdf), accesat la data de 10 aprilie 2024.

Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2020-2024, București, 2020,, pct. 4, disponibil la:

[https://www.presidency.ro/files/userfiles/Documente/Strategia\\_Nationala\\_de\\_Aparare\\_a\\_Tarii\\_2020\\_2024.pdf](https://www.presidency.ro/files/userfiles/Documente/Strategia_Nationala_de_Aparare_a_Tarii_2020_2024.pdf), accesat la data de 10 aprilie 2024.

The NATO-EU Strategic Partnership, 2004, p. 3, disponibil la: <https://www.nato.int/docu/comm/2004/06-istanbul/press-kit/006.pdf>, accesat la data de 6 septembrie 2024.

The Hague Summit: Completion, Enlargement, Deepening, Meeting of the Heads of state or government, Hague, 1-2 Demeber, 1969, disponibil la: [http://aei.pitt.edu/1451/1/hague\\_1969.pdf](http://aei.pitt.edu/1451/1/hague_1969.pdf), accesat la data de 04 ianuarie 2024.

Tratatul de Înființare a Comunității Europene a Energiei Atomice, disponibilă la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2016:203:FULL>, accesat la data de 1 iunie 2023.

Treaty Establishing The European Coal and Steel Community and Annexes I-III, Paris, 18 April 1991, disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:11951K:EN:PDF>, accesat la data de 22 februarie 2024.

*Tratatul privind Uniunea Europeană (Tratatul de la Maastricht)*, EUR-Lex, disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A11992M%2FTXT>, accesat la data de 1 iunie 2023.

## 5. Surse online

Adresarea lui Jacques Delors la ceremonia de deschidere a anului academic în cadrul Colegiului Europei din Bruges, 17 octombrie 1989, Europa Documents, Dir. Of publ. Riccardi, Lodovico; REditor Riccardi, Ferdinando, 21.10.1989, nr. 1576, Bruxelles, disponibil la: [https://www.cvce.eu/content/publication/2002/12/19/5bbb1452-92c7-474b-a7cf-a2d281898295/publishable\\_en.pdf](https://www.cvce.eu/content/publication/2002/12/19/5bbb1452-92c7-474b-a7cf-a2d281898295/publishable_en.pdf), accesat la data de 10 martie 2024.

Angajamentele României la nivel internațional în domeniul de politică de cooperare pentru dezvoltare și asistență umanitară, disponibil la: <https://www.mae.ro/node/1381>, accesat la data de 10 septembrie 2024.

Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, *Strategia pentru România*, aprobată de Consiliul Director la ședința din data de 29 aprilie 2008, p. 18, disponibil la:

<https://www.ebrd.com/downloads/about/policies/romaniat0804.pdf>, accesat la data de 20 mai 2024.

Declarația făcută de fostul Ambasador al UE în SUA, David O’Sullivan, disponibilă la: <https://medium.com/euintheus/the-most-successful-peace-project-in-the-history-of-mankind-2db9248b1503>, accesat la data de 2 decembrie 2023.

Direcția Generală pentru Vecinătate și Negocieri de Extindere, Capitolele acquis-ului Uniunii Europene, disponibil la: [https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/conditions-membership/chapters-acquis\\_en](https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/conditions-membership/chapters-acquis_en), accesat la data de 10 septembrie 2024.

Dobrescu, Petre, După ce s-a vehiculat că România va fi primită în 2004, Uniunea Europeană ne așteaptă în 2007, Ziarul Libertatea, 2001, disponibil la: <https://www.libertatea.ro/stiri/dupa-ce-s-a-vehiculat-ca-romania-va-fi-primita-in-2004-uniunea-europeana-ne-asteapta-in-2007-34097>, accesat la data de 26 martie 2024.

Efectivele Armatei Române participante la misiuni și operații în afara teritoriului național poate fi urmărită și accesată aici: <https://misiuni.mapn.ro>, consultat la data de 8 septembrie 2024.

EU Neighbours East, *Care este procesul de screening pentru aderarea la UE și cum funcționează?*, disponibil la <https://euneighbourseast.eu/ro/news/publications/care-este-procesul-de-screening-pentru-aderarea-la-ue-si-cum-functioneaza/>, accesat la data de 01 mai 2024.

Eu-Western Balkans Summit Thessaloniki, 21 June 2003, disponibil la [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/PRES\\_03\\_163](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/PRES_03_163), accesat la data de 30 ianuarie 2024.

Euractiv, „*La acquis, Romania bate la puncte statele membre UE*”, articol disponibil la <https://www.euractiv.ro/economic/la-acquis-romania-bate-la-puncte-statele-membre-ue-60045>, accesat la data de 10 aprilie 2024.

Intervenția Președintelui în Plenul Parlamentului European, din data de 7 februarie 2024, disponibil la: <https://multimedia.europarl.europa.eu/ro/photo/ep-plenary-session-this-is-europe-debate-with-klaus-iohannis-president-of-romania20240207EP-163732BCUGAR225>, accesat la data de 7 februarie 2024.

Francois Mitterand, French President’s New Year address, 31 December 1989, available at: <https://www.ina.fr/ina-eclaire-actu/video/cab90000172/voeux-du-president-de-la-republique>, accesat la data de 23 martie 2024.

Jean-Claude Juncker, *A New Start for Europe: My Agenda for Jobs, Growth, Fairness and Democratic Change*, Political Guidelines for the next Comisia Europeană, Opening Statement in the European Parliament Plenary Session, Strasbourg, 15 July 2014, disponibil la: [https://commission.europa.eu/system/files/2019-09/juncker-political-guidelines-speech\\_en.pdf](https://commission.europa.eu/system/files/2019-09/juncker-political-guidelines-speech_en.pdf), accesat la data de 21 ianuarie 2024.

„La acquis, Romania bate la puncte statele membre UE”, articol disponibil la <https://www.euractiv.ro/economic/la-acquis-romania-bate-la-puncte-statele-membre-ue-60045>, accesat la data de 10.04.2024.

Malingre, Virginie, *Elargissement de l'Union européenne : la France et l'Allemagne tentent d'orienter le débat*, in Le Monde, disponibil la [https://www.lemonde.fr/international/article/2023/09/19/elargissement-de-l-union-europeenne-la-france-et-l-allemande-tendent-d-orienter-le-debat\\_6189953\\_3210.html](https://www.lemonde.fr/international/article/2023/09/19/elargissement-de-l-union-europeenne-la-france-et-l-allemande-tendent-d-orienter-le-debat_6189953_3210.html), accesat la data de 31.01.2024.

Măsurile restrictive adoptate la nivelul Uniunii sunt disponibile și pot fi accesate la: <https://ancex.ro/produse-cu-dubla-utilizare/masuri-restrictive/>, accesat la data de 9 septembrie 2024.

Ministerul Afacerilor Externe, Cooperarea pentru dezvoltare și ajutorul umanitar, disponibil la: <https://www.mae.ro/en/node/2073>, accesat la data de 12 septembrie 2024.

Ministerul Afacerilor Externe, Raportarea asistenței oficiale pentru dezvoltare, disponibil la: <https://www.mae.ro/node/1419>, accesat la data de 12 septembrie 2024.

Ministerul Afacerilor Externe, România și Procesul de Cooperare din Europa de Sud-Est (SEEC), disponibil la: <https://www.mae.ro/node/1414>, accesat la data de 20 august 2024.

Ministerului Afacerilor Externe, domeniul de referință: Afaceri Europene, Politica Externă și de Securitate Comună, disponibilă la: <https://www.mae.ro/node/46864>, accesat la data de 6 septembrie 2024.

Ministerul Afacerilor Externe, Participarea României la misiunile PSAC, disponibil la: <https://www.mae.ro/node/1884>, accesat la data de 7 septembrie 2024.

Parlamentul European, *Relațiile UE-Turcia: între cooperare și tensiuni*, disponibil la <https://www.europarl.europa.eu/topics/ro/article/20170426STO72401/relatiile-ue-turcia-intre-cooperare-si-tensiuni>, accesat la data de 04.05.2024.

Participarea Președintelui României, domnul Klaus Iohannis, la Reuniunea Consiliului European de la Bruxelles, 21 iunie 2017, disponibil la: <https://www.presidency.ro/ro/media/agenda-presedintelui/participarea-presedintelui-romaniei-domnul-klaus-iohannis-la-reuniunea-consiliului-european-de-la-bruxelles-regatul-belgiei1498044116>, accesat la data de 14 septembrie 2024.

Participarea Președintelui României, domnul Klaus Iohannis, la Reuniunea Consiliului European de la Bruxelles, 21 martie 2018, disponibil la: <https://www.presidency.ro/ro/media/comunicate-de-presa/participarea-presedintelui-romaniei-domnul-klaus-iohannis-la-reuniunea-consiliului-european-bruxelles-regatul-belgiei1521638917>, accesat la data de 14 septembrie 2024.

Participarea Președintelui României, domnul Klaus Iohannis, la Reuniunea informală a Consiliului European și la Summitul UE-Balcanii de Vest din Sodina, 17 mai 2018, disponibil la: <https://www.presidency.ro/ro/media/comunicate-de-presa/participarea-presedintelui-romaniei-domnul-klaus-iohannis-la-reuniunea-informala-a-consiliului-european-si-la-summitul-uniunea-europeana-balcanii-de-vest-sofia-republica-bulgaria1526563204>, accesat la data de 14 septembrie 2024.

Participarea Președintelui României, domnul Klaus Iohannis, la Reuniunea Consiliului European de la Bruxelles, 29 iunie 2018, disponibil la: <https://www.presidency.ro/ro/media/comunicate-de-presa/participarea-presedintelui-romaniei-domnul-klaus-iohannis-la-reuniunea-consiliului-european-bruxelles-regatul-belgiei1530285909>, accesat la data de 14 septembrie 2024.

Participarea Președintelui României, domnul Klaus Iohannis, la Reuniunea Consiliului European de la Bruxelles, 22 martie 2019, disponibil la: <https://www.presidency.ro/ro/media/comunicate-de-presa/participarea-presedintelui-romaniei-domnul-klaus-iohannis-la-reuniunea-consiliului-european-21-22-martie-a-c1553267364>, accesat la data de 14 septembrie 2024.

Participarea Președintelui României, domnul Klaus Iohannis, la Reuniunea Extraordinară a Consiliului European de la Bruxelles, 2 octombrie 2020, disponibil la: <https://www.presidency.ro/ro/media/comunicate-de-presa/participarea-presedintelui-romaniei-domnul-klaus-iohannis-la-reuniunea-extraordinara-a-consiliului-european1601638055>, accesat la data de 14 septembrie 2024.

Pușcaș, Vasile, discurs în cadrul Conferinței 10 ani de la aderarea României la Uniunea Europeană: *De la coeziune la convergență organizate de Banca Națională a României*, 26 octombrie 2017, disponibil la: [https://bnr.ro/Prezentari-si-interviuri--1332-mobile.aspx?fld\\_issue\\_year=2017](https://bnr.ro/Prezentari-si-interviuri--1332-mobile.aspx?fld_issue_year=2017), accesat la data de 20 mai 2024.

Speech by Mr. Romano Prodi President of the Comisia Europeană on enlargement European Parliament Brussels, 13 October 1999, disponibil la: [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH\\_99\\_130](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_99_130), accesat la data de 21 aprilie 2024.

Speech by President von der Leyen at the European Parliament Plenary on the conclusions of the Consiliul European meeting of 14-15 December 2023 and preparation of the Special Consiliul European meeting of 1 February 2024, Strasbourg, 2023, disponibil la: [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech\\_24\\_241](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_24_241), accesat la data de 28 martie 2024.

Statement by Ursula von der Leyen on the 2023 Enlargement Package and the new Growth Plan for the Western Balkans, 2023, disponibil la: [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement\\_23\\_5641](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_23_5641), accesat la data de 23 martie 2024.

Țin, Ilarion, *Ceașescu, între CAER și Piața Comună*, în ziarul Adevărul, 2013, disponibil la: <https://adevarul.ro/stil-de-viata/cultura/ceausescu-intre-caer-si-piata-comuna-1405580.html>, accesat la data de 9 aprilie 2024.